

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Финансијским планом Републичког фонда ПИО за 2023. годину на име друштвеног стандарда корисника пензија планирана су средства у износу од 698,4 милиона динара, што је за 7,5 одсто више у односу на претходну годину

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017
по цени локалног позива

011/3060-680
за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

УСКОРО ОГЛАС ЗА БЕСПЛАТНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Просвећен и краткотрајан

Устав Књажевства Србије, познат као Сретењски устав, донет је 15. фебруара 1835. године на Великој народној скупштини у Крагујевцу. Као први српски и један од првих демократских устава у Европи, регулисао је унутрашње односе у Србији и организацију власти. Иако није доживео практичну примену, одједи Сретењског устава су далекосежни и значајни за каснији развој парламентаризма и државног уређења Србије пошто је он као „најисточнији одблесак Француске револуције“, био ослоњен на њену главну тековину – Декларацију о правима човека и грађанина. И изгласан је вољом 2.400 изабраних народних представника.

Сретењски устав је први поделио власт на законодавну, извршну и судску, што се и данас сматра стандардом демократије и уставности. И мада та подела власти још није била јасна и недвосмислено постављена, њене су контуре несумњиво биле присутне.

Створио је и основу за решавање важних питања тадашњег српског друштва – националну еманципацију и распад феудалних институција. Штитио је права и слободе грађана, као што су неповредивост личности, независност судства и право на законито суђење, слобода кретања и насељавања, право на избор професије, равноправност грађана без обзира на вероисповест и етничку припадност.

У најкраћем, главни епитети Сретењског устава били су модернизација и демократизација. Међутим, толико слободоумних идеја условило је и најкраћи век трајања таквог акта у историји наше уставности – због противљења великих феудалних сила Турске, Русије и Аустрије и самог кнеза Милоша Обреновића.

Творац Сретењског устава био је Димитрије Давидовић, учени Србин из Аустрије, кнежев секретар, лекар и први српски новинар, дипломата. Својим делима је задужио Србију, а уз издавање „Новина сербских“ највећа му је заслуга рад на Сретењском уставу.

Донет у незгодном тренутку по кнеза Милоша, са великим предвиђеним ограничењима његове власти, овај први савремени српски устав довео је свог творца у крајње неповољан поло-

Прва и последња страна Сретењског устава

жај. Давидовић је изгубио ранију политичку моћ и, пошто му кнез није допуштао да се настани у Београду, преостали део живота провео је у насељу Ђириловац у Смедереву. Био је у тешком финансијском стању, стално нападан, ишчекујући заслужену пензију коју му је, према неким изворима, кнез Милош и доделио 1837. године. Њих двојица су се сукобљавали али и међусобно поштовали, те су сарађивали и за Давидовићева боравака у Смедереву. Кнез је хвалио његова дипломатска умећа и изузетне заслуге за права и повластице које је хатишерифима стекао српски народ у Кнежевини. И на спомен-плочи која је тек 1985. постављена на његовој родној кући у Земуну, стоји да је Давидовић отац српске штампе и писац првог устава Кнежевине Србије. Ова два изузетно значајна догађаја у историји српског народа уоквирила су цео његов живот.

Димитрије Давидовић

Што се самог устава тиче, његово кратко важење је у несразмери са значајем, улогом и утицајем изложених идеја на даљи уставно-правни развитак земље. Србија као мала балканска вазална кнежевина Османског царства, добила је први устав у правом демократском значењу који је у низу својих одредаба био најслободоумнији и најнапреднији у Европи тог времена. Унутрашње објективне околности као што су велика заосталост и неписменост, дуга традиција безаконја, зулума и хајдучије са једне стране и спољашње околности, односно притешњеност Србије између интереса три конзервативне монархије, утицале су да устав не заживи. Иако је био на снази само нешто више од месец дана, оставио је снажан утицај на борбу уставобранитеља за постављање темеља модерне државе.

М. Јовановић

МИНИСТАР ФИНАНСИЈА СИНИША МАЛИ У ПОСЕТИ ФОНДУ ПИО

Радни састанак са руководством Фонда

Потпредседник Владе Републике Србије и министар финансија Синиша Мали био је 16. јануара ове године у посети Фонду ПИО. Министра са сарадницима примио је Реља Огњеновић, заменик директора Фонда а од 1. фебруара нови директор РФ ПИО.

Током посете министар је одржао радни састанак коме су, поред Реље Огњеновића, присуствовали и Ана Јовић, саветник министра финансија, Ана Панчић, ПР у Министарству, Бојана Поповић, директорка

Сектора за финансијске послове РФ ПИО, Владимир Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО, Вања Џуцић Јовановић, директорка Сектора за правне и опште послове и Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу. На састанку се разговарало о темама из области пензијског и инвалидског осигурања и о предстојећој исплати увећаних пензија и зарада.

– Посебна ми је част и велико задовољство што је Синиша Мали први министар финансија који је дошао у Фонд ПИО и ово

Министар Синиша Мали и Реља Огњеновић, од 1. фебруара директор Фонда ПИО

је очигледно још једна потврда иначе добре сарадње између Фонда ПИО и Министарства финансија – рекао је приликом

посете Огњеновић који 1. фебруара ове године преузима функцију директора Фонда ПИО. **Г. О.**

ДРУШТВЕНИ СТАНДАРД КОРИСНИКА ПЕНЗИЈА

Ускоро оглас за бесплатну рехабилитацију

Управни одбор Републичког фонда ПИО, на седници одржаној 31. јануара 2023. године, донео је одлуку о трошковима рехабилитације корисника пензија и цени смештаја пратиоца. Финансијским планом Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2023. годину на име друштвеног стандарда корисника пензија планирана су средства у износу од 698,4 милиона динара, што је за 7,5 одсто више у односу на претходну годину.

У складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, за финансирање трошкова рехабилитације корисника пензија у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима издвајају се средства у висини од 85 одсто од укупних средстава намењених за друштвени стандард пензионера, што ове године износи 593,7 милиона динара.

Преосталих 15 процената од укупног износа, односно 104,76 милиона динара, издваја се за остала два вида друштвеног

Љиљана Митровић

стандарда – за финансирање културних и спортско-рекреативних манифестација чији је циљ подстицање интеграције старијих особа у друштво, и солидарне помоћи корисници-

ма пензија у пакетима са основним животним намирницама и средствима за хигијену, као и друге врсте помоћи, у циљу унапређења стандарда корисника пензија.

С обзиром на донету одлуку, корисници пензија могу да очекују да ће ускоро Фонд ПИО да распише оглас за подношење пријава за упућивање на бесплатну рехабилитацију.

У циљу подсећања на услове и друге појединости у вези са остваривањем овог права, разговарали смо са др Љиљаном Митровић, директорком Сектора за медицинско вештачење у РФ ПИО и председницом Радне групе за праћење и спровођење поступка рехабилитације корисника пензија.

– Према одредбама Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, право на бесплатну рехабилитацију о трошку Фонда имају корисници чија пензија не прелази износ просечне пензије, који немају друга лична примања, и који нису користили ово право почевши од упућивања на рехабилитацију по огласу из 2020. године – наводи др Митровић.

Према њеним речима, Фонд сноси трошкове рехабилитације корисника пензије у трајању од 10 дана у току календарске године, у једној од 25 установа предвиђених Правилником, као и путне трошкове у висини цене аутобуске, односно возне карте II разреда. Поред тога, Фонд ПИО такође финансира и трошкове смештаја и превоза пратиоца слепог лица и пратиоца детета које је остварило право на породичну пензију, а неспособно је за самосталан живот и рад.

Када је реч о бодовању, на редослед корисника на ранглисти утиче неколико критеријума.

Прошле године у бање упућено готово 16.800 корисника

За одлазак у неку од бања Србије о трошку РФ ПИО на оглас из 2022. године пријавило се скоро 54.000 корисника пензија. На основу издвојених средстава за ове намене и просечних цена у бањским лечилиштима у 2022. години, на опоравак је упућено скоро 16.800 пензионера, односно око 1.300 корисника више него претходне године.

– Један од критеријума који се узима у обзир приликом бодовања јесте висина пензије, затим број година стажа осигурања, број година коришћења пензије, а бодове носи и остварено право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, као и остварено право на породичну пензију за корисника који је право остварио као дете које није способно за самосталан живот и рад – објашњава др Љиљана Митровић.

Правилник прописује и да се корисник пензије упућује на рехабилитацију према исказаној жељи, у складу са смештајним капацитетима установе, која није контраиндикована његовој медицинској документацији.

Састанак са представницима пензионерских организација

У Фонду ПИО 11. јануара одржан је састанак руководства Фонда са представницима Савеза пензионера Србије и Удружења пензионера „Независност“ на тему измене Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија, којима би се омогућила једноставнија и ефикаснија реализација свих видова друштвеног стандарда. Састанку су присуствовали заменици директора Фонда, Реља Огњеновић и др Александар Милошевић, директорка Сектора за финансијске послове, Бојана Поповић, председник Савеза пензионера Србије, др Андреја Савић, председник Удружења пензионера „Независност“, Милош Грабунџија, и Драган Петковић, секретар САПЕНС-а.

Г. О.

Иако корисници приликом подношења пријаве за упућивање на бесплатну рехабилитацију

Фонду достављају и медицинску документацију, уколико је поседују, др Митровић напо-

миње да здравствено стање пензионера не утиче на позицију на ранг-листи.

– Важно је подсетити да Фонд ПИО не упућује пензионере у бање у циљу лечења, већ пружа могућност корисницима са ниским примањима да оду на рехабилитацију и опоравак – каже наша саговорница.

В. Кадиф Станковић

Нови Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО

На претходној седници УО Фонда, одржаној 19. јануара, усвојен је нови Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Новим Правилником прецизиране су поједине одредбе, чиме су поједностављене и убрзане процедуре у вези са спровођењем поступака и коришћењем права из друштвеног стандарда, као и поступци извештавања о реализованим активностима.

СПОРАЗУМ О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И АУСТРАЛИЈЕ

Пензије ће се исплаћивати без умањења

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, и амбасадор Аустралије у Републици Србији Њ. Е. Данијел Емери потписали су 20. јануара ове године Споразум о социјалној сигурности између Републике Србије и Аустралије. Споразумом је обухваћена област пензијског и инвалидског осигурања.

Наводећи да у Аустралији живи и ради између 150.000 и 200.000 српских држављана, што је био основ за закључење споразума између две земље, министар Селаковић је истакао да ће остваривање права из социјалног осигурања држављанима Србије сада бити много лакше, јер се њиме регулише остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, избегавање двоструког осигурања за привремено упућена лица, као и потпунија заштита осигураника и корисника права.

– Споразумом о социјалној сигурности држављанима Србије у Аустралији биће омогућено да лакше остваре своја права из социјалног осигурања и да та права користе и на територији Републике Србије. У складу

Споразум потписали министар Селаковић и амбасадор Аустралије Емери

са принципом изједначености територија, права из социјалног осигурања стечена на основу правних прописа једне државе, могу се користити и ван њене територије, а трансфер у државу настајења, односно пребивалишта, врши се без умањења висине давања – нагласио је Селаковић.

Министар је објаснио да уколико се српски држављанин, који је стекао право на пензију у Аустралији, врати у Србију, Аустралија ће му и даље исплаћивати пензију, без умањења висине давања. Према

његовим речима, један од најзначајнијих принципа овог споразума је принцип сабирања стажа осигурања.

– Уколико навршени стаж осигурања на територији једне државе уговорнице није довољан за остваривање права на пензију, та држава узмеће у обзир и стаж осигурања навршен у другој држави уговорници и у том случају ће се висина пензија одређивати сразмерно дужини стажа осигурања у свакој држави – рекао је Селаковић.

Амбасадор Аустралије у Србији Данијел Емери захвалио је српском тиму на ангажовању, тешком раду и упорности, јер је након скоро десет година преговарања потписан споразум који је значајан за грађане обе државе. Емери је рекао да верује да ће споразум ојачати не само билатералне односе, већ и економске везе између Србије и Аустралије.

У наредном периоду предстоји ратификација Споразума у парламентима обе државе, утврђивање двојезичних образаца и друге административне активности како би се створили услови да се уговор поступању на снагу несметано спроводи. **Г. О.**

ПРИВРЕМЕНА И КОНАЧНА РЕШЕЊА

Исплата пензије тече несметано

До када важи привремено решење – најчешће је питање које нови пензионери постављају стручњацима из Фонда ПИО када им поштар донесе привремено решење о остваривању права на пензију. И одмах да нагласимо – то што је решење привремено не значи да је право на пензију временски ограничено. Исплата пензије се не доводи у питање и врши се по привременом решењу све док се не стекну услови да се новим решењем одлучи о коначном износу пензије.

Заиста, термин привремено може да збуни јер упућује на временско трајање али то ипак није тачно у случају решења о пензији. Овај термин само указује на то да је решење о пензији донето у ситуацији када није било могуће благовремено утврдити све чињенице које су од значаја за одређивање пензије. Памтимо добро деведесете године прошлог века и хиперинфлацију. Управо овај период често је заслужан за велики број привремених решења јер су многи послодавци игнорисали своје обавезе оставили запослене без плаћених доприноса. Велики број ондашњих приватних, па и државних предузећа у међувремену је престао са радом што додатно значајно отежава могућност да се прибаве подаци на основу којих би се стаж утврдио у потпуности. Наравно, овакве ситуације нису типичне само за „деведесете“, али су те године свакако најчешћи разлог постојања прекида у стажу осигураника иако заправо није било прекида у запослењу.

Разлози за привремена решења

Наиме, према закону који се примењује још од 2003. године, износ пензије одређује се на основу целокупно навршеног стажа, као и остварених зарада у периоду од 1970. године па све до дана одласка

у пензију. Обавеза је Фонда да за сваког осигураника утврди све те податке, све стажеве и све остварене зараде. Уколико послодавци у неком периоду нису поштовали своје обавезе, овај посао је значајно отежан. Доношењу привременог решења, односно одређивању пензије на основу података који су у току поступка успешно утврђени, прибегава се како се поступци не би неразумно одуговлачили. На тај начин омогућава се бржи почетак исплате пензије да би се период у коме нови пензионер нема редовне приходе након престанка рада што више скратио. У привременом решењу обавезно се наводе разлози за овакву одлуку, а неретко и сам осигураник може да помогне у прибављању доказа јер се некад документација налази код неког од бивших колега, стечајних управника, па чак и у предузећима која званично нису следбеници угашеног правног лица. Међутим, није могуће доношење привременог решења када се осигуранику без података који недостају не може утврдити довољно стажа за испуњење услова за пензију. У том случају морају се исцрпити све могућности да се стаж утврди најмање у трајању

неопходном за право, пре него што се донесе одлука.

Некада је податке који недостају потребно затражити од фондова из држава насталих на подручју Југославије, јер се седишта предузећа послодавца или њихови архивирани подаци налазе у тим државама. У таквим случајевима постоје веће или мање шансе да се тај део поступка оконча у релативно кратком року па се обично и због тога прибегава доношењу привременог решења да се поступак не би одуговлачио.

Доношењем привременог решења обавеза Фонда не престаје. Привремена решења замењују се по службеној дужности, односно не постоји обавеза корисника пензије да подноси захтев за доношење решења о коначном износу пензије. Ипак, како број корисника по привременим решењима није мали, неће бити на одмет да пензионер повремено провери стање података у матичној евиденцији како би се уверио у то да ли је неки од података који су недостајали у међувремену регистрован. Проверу података у матичној евиденцији пензионер може да врши на шалтерима Фонда, а на истом шалтеру може и да затражи ПИН код како би убуду-

ће могао податке да проверава и од куће, преко веб странице РФ ПИО.

Да ли је коначан износ повољнији

Споменули смо већ да је најчешћи разлог за доношење привремених решења на страни послодавца, односно да су пропусти обично изазвани неплаћањем доприноса, али и неблагоприятним пријављивањем података Фонду чак и у случају када су све обавезе измирене. Измене прописа у новије време знатно умањују овакве проблеме јер се све уплате доприноса аутоматски пријављују Фонду посредством Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

За осигуранике самосталних делатности и пољопривреднике предуслов за признавање стажа јесте да су уплатили доприносе за пензијско и инвалидско осигурање и да су о тим уплатама приложили одговарајуће доказе. Важно је нагласити да су сви „самосталци“ и пољопривредници у обавези да уплате доприносе за све периоде обављања делатности, без обзира на то да ли су ти периоди услов за признавање права на пензију. Промена прописа условила је да се самосталним обвезници-

ма уплате доприноса који своје обавезе нису испунили више не обавља 1/3 месечног износа пензије до намирења дуга, већ наплату дуговања врши Пореска управа у поступцима који нису повезани са остваривањем права на пензију. Уколико је неплаћен период услов за остваривање права, онда осигураник мора претходно да се обрати Пореској управи и затражи обрачун дуговања, а тек по намирењу дуга може да почне да користи пензију.

У случају када неки периоди стажа осигурања уопште нису утврђени, прибављање тих података најчешће доводи до повећања износа пензије јер се увећава укупно утврђен пензијски стаж што непосредно утиче на обрачун висине пензије. Међутим, у ситуацијама када је стаж већ био утврђен, а нису били познати само подаци о зарадама, различити фактори утичу на то какав ће бити коначан износ пензије у односу на онај који је био утврђен привременим решењем. Наиме, за такве периоде се пензионерима примењује коефицијент утврђен на основу периода за које су подаци познати. Уколико се накнадно утврде потпуни подаци, износ пензије ће се повећати ако је осигураник у том недостајућем периоду имао веће зараде од сопственог просека, али уколико је у том периоду зарађивао мање, онда су велике шансе да се износ пензије заправо умањи.

Уколико у року од три године од дана правоснажности привременог решења није могуће утврдити недостајуће податке, претходно утврђен износ пензије постаје коначан. У том смислу, важно је нагласити да се разлика између коначног износа пензије и оног који је исплаћен рачуна највише три године уназад, што значи да и у случају да се пензија умањи корисник има обавезу да врати преплаћене износе само у претходне три године и то може да учини обуставом не више од 1/3 месечног износа пензије у наредном периоду, о чему ће се договорити са овлашћеним радником у филијали која му исплаћује пензију.

М. Мирић

УПЛАТА ДОПРИНОСА ПО ОСНОВУ ЧЛАНА 15 ЗАКОНА О ПИО

Нове основице за 2023.

Подсећамо наше читаоце да од уплате за јануар 2023. године важе нове основице осигурања, које су за 13,4 одсто више у односу на претходну годину. Грађани могу да се одреде за једну од 13 основица осигурања, независно од стручне спреме коју имају. Према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање, најнижа основица осигурања износи 35 одсто просечне републичке зараде за претходних 12 месеци, што је 35.025 динара, а највиша пет просечних плата, односно 500.360 динара. Допринос за пензијско и инвалидско осигурање је 24 одсто, што значи да ће се месечни издатак за самосталну уплату доприноса за ПИО кретати у распону од 8.406,00 до 120.086,40 динара.

Износи основица осигурања и доприноса за пензијско и инвалидско осигурање важе за целу 2023. годину и доступни су грађанима на сајту Фонда (www.pio.rs) и на огласним таблама у филијалама. Подсећамо грађане који се одреде за самосталну уплату доприноса по основу члана 15 Закона о ПИО да је рок доспелости 15. у месецу за претходни месец. Једном изабрана основица може се променити под условом да се поднесе нови захтев. Такође, грађани који не желе више да уплаћују самостално доприносе имају обавезу да поднесу захтев за престанак уплате.

Да подсетимо и да право на самосталну уплату доприноса имају сва лица која су ван осигурања (незапослени, студенти, домаћице, ђаци...) под условом да су старија од 15 година, да имају пребивалиште у Србији, да нису корисници пензије остварене у Србији или у држави са којом је закључен међународни уговор о

социјалном осигурању и да није наступио неки од случајева по основу којих се остварује право (нпр. навршење година живота прописаних за стицање права на старосну пензију, инвалидност), односно, уколико је наступио неки од тих случајева, својство осигураника се може стећи само за случај који није наступио.

Тренутно је око 20.200 лица активно укључено у самосталну уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, од којих се 61,5 одсто определило за најнижу основицу осигурања. Уплатом доприноса по основу члана 15 Закона о ПИО обезбеђује се стаж осигурања који евидентира Фонд ПИО и који је ефективни стаж као услов за пензију. Захтев за укључивање у обавезно осигурање, као и Захтев за престанак својства осигураника по члану 15, може се поднети лично у Фонду ПИО, путем поште или преко е-Шалтера. Својство осигураника престаје даном за који се лице у захтеву определи или ако допринос не плати у року од шест месеци од дана доспелости, када му својство престаје најраније са последњим даном за који је допринос плаћен.

Г. О.

ОСНОВИЦЕ ЗА ДОПРИНОСЕ ОД ЈАНУАРА ДО ДЕЦЕМБРА 2023. ГОДИНЕ

ПРОСЕЧНА ЗАРАДА ЗА ПЕРИОД X 2022 - IX 2023	100.072	Основице	%	Од просечне зараде	24%
		1	35	35.025	8.406,00
2	40	40.029	9.606,96		
3	54	54.039	12.969,36		
4	65	65.047	15.611,28		
5	80	80.058	19.213,92		
6	87	87.063	20.895,12		
7	115	115.083	27.619,92		
8	127	127.091	30.501,84		
9	155	155.112	37.226,88		
10	200	200.144	48.034,56		
11	300	300.216	72.051,84		
12	400	400.288	96.069,12		
13	500	500.360	120.086,40		

Погребни трошкови – 56.858 динара

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавештава грађане да накнада погребних трошкова у 2023. години износи 56.858 динара за све категорије корисника пензија. Ова накнада се исплаћује лицима која су сносила трошкове сахране преминулих корисника пензије.

У 2022. години накнада за погребне трошкове износила је 46.533 динара.

Висина накнаде погребних трошкова усклађује се на исти начин као и пензије.

Исплата руских пензија

Пензијски фонд Руске Федерације, у складу са Споразумом између Републике Србије и Руске Федерације о социјалној сигурности, доставио је обавештење у вези са исплатом пензија корисницима са пребивалиштем на територији друге државе уговорнице.

У случају да исплата пензија и других давања у инострану валути није могућа услед рестриктивних мера према Руској Федерацији, у складу са Уредбом Владе Руске Федерације о особеностима исплате пензија, спровођењу других исплата и обезбеђивању по обавезном социјалном осигурању од незгода на раду и професионалних болести установљених на основу законодавства Руске Федерације по међународним уговорима, за лица са пребивалиштем на територији Руске Федерације, од 26. априла 2022. године која важи до 31. децембра 2022. године, Пензијски фонд Руске Федерације може, на захтев корисника, обезбедити исплату пензије и других давања лицима која живе у иностранству у рубљама, на рачун који је отворио корисник или његов пуномоћник у кредитној организацији на територији Руске Федерације, под условом да достави годишња уверења о животу у складу са Уредбом Владе Руске Федерације о поступку исплате пензије лицима која

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

СОЦИАЛЬНЫЙ ФОНД РОССИИ

су напустила/отишла на стални боравак ван територије Руске Федерације, од 17. децембра 2014. године.

Такође, према Уредби Владе Руске Федерације од 24. августа 2022. године, о изменама и допунама Уредбе Владе Руске Федерације од 26. априла 2022, постоји могућност исплате пензије и других давања у руским рубљама на банковни рачун отворен ван територије Руске Федерације. Да би се то остварило, неопходно је да осигураник провери у кредитној организацији у месту пребивалишта да ли та организација има могућност отварања рачуна у руским рубљама.

У сврху исплате пензије на територији Руске Федерације, у складу са Уредбом Владе Руске Федерације о особеностима исплате пензија, спровођењу других исплата и обезбеђивању по обавезном социјал-

ном осигурању од незгода на раду и професионалних болести установљених на основу законодавства Руске Федерације по међународним уговорима, за лица са пребивалиштем на територији Руске Федерације, од 26. априла 2022. године која важи до 31. децембра 2022, осигураници или њихови заступници имају право да поднесу територијалном органу Пензијског фонда Руске Федерације или директно Пензијском фонду оригинални захтев за

исплату пензије по утврђеној форми (пријавни формулар и пример његовог попуњавања објављени су на сајту ПФР, у одељку Пензионери – Пензијско осигурање за лица која живе у иностранству – Формулари и пријавни обрасци – Пријава за доставу пензије/Пријава за доставу пензије – пример попуњавања).

Достављање се врши лично, односно преко заступника, или путем поште и није потребна овера нотара нити конзулата, уз навођење потпуних банковних података. Заступање интереса грађана врши се на основу пуномоћја или његове копије, оверене код нотара или конзула институција Руске Федерације.

Ову документацију корисници могу доставити и преко Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије.

Г. О.

МИНИСТАР НИКОЛА СЕЛАКОВИЋ ПОСЕТИО КРАЉЕВО

Састанак са директорима установа

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, посетио је 18. јануара ове године Краљево где је обишао Међуопштинску организацију Савеза слепих Србије и разговарао са представницима девет удружења особа са инвалидитетом у овом граду. У делегацији Министарства са Николом Селаковићем били су државни секретар Крсто Јањушевић и помоћница министра у Сектору за заштиту особа са инвалидитетом, Биљана Баршевић.

Министар и његови сарадници након тога су у Градској кући одржали састанак са представницима градске управе и директорима установа које су у надлежности Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Састанку је присуствовала Биљана Барловац, директорка Филијале РФ ПИО Краљево.

Г. О.

Ваучери за огрев за најугроженије Сенћане

Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу доделио је општини Сента три милиона и шесто хиљада динара за помоћ социјално угроженим категоријама становништва.

Ваучере за набавку енергената, у вредности од по 15 хиљада динара, добиће 240 грађана којима ће ова помоћ бити подељена у Центру за социјални рад у Сенти.

Владимир Ђурчић, в. д. директора Центра за социјални рад, изјавио је да је по налогу Покрајинске владе Центар одредио критеријуме по којима ће угрожено становништво добити помоћ за набавку електричне енергије, дрва, угља и гаса. У складу с тим, 240 ваучера ће бити подељено корисницима новчане социјалне помоћи и пензионерима који имају пензију мању од 20 хиљада динара, а они су у обавези да поднесу доказ о томе да су ову помоћ користили наменски за набавку енергената.

Поред вучера за огрев, за оне којима је помоћ најпотребнија, према процени Центра за социјални рад, обезбеђено је и 710 пакета хране.

Владимир Ђурчић истиче да су то пре свега жртве насиља у породици, једнородитељске породице, вишечлане породице са малолетном децом, особе старије од 65 година, лица неспособна за рад, тешко болесни, особе под стрателством и корисници права на туђу негу и помоћ.

У фебруару нови конкурс НСЗ

Према речима Зорана Мартиновића, директора Националне службе за запошљавање (НСЗ), почетком фебруара биће расписан нови циклус јавних позива за послодавце и незапослене. Буџет НСЗ за помоћ запошљавању износиће око 6,8 милијарди динара, а томе треба додати и 900 милиона динара колико се очекује од локалних самоуправа.

– Ово је новац који је намењен стимулацијама фирми, односно приватном сектору и теже запошљивим категоријама незапослених. У програме обука, запошљавања и самозапошљавања би требало да буде укључено између 20.000 и 30.000 људи – изјавио је Мартиновић.

Трећи циклус програма Моја прва плата недавно је завршен а како наводи директор НСЗ, био је највише усмерен ка приватном сектору. Томе у прилог иде и чињеница да се око 90 посто младих који су почетком године почели са стручним оспособљавањем запослило управо у приватом сектору.

Мартиновић додаје и да је ових дана 9.500 младих кренуло са стручним оспособљавањем, од којих је око 75 посто са завршеном средњом школом, док остали имају факултетске дипломе, као и да су према најновијим подацима и у трећем кварталу настављени позитивни трендови када је о запошљавању реч.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА
ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Трг Душана Ковачевића

У Сокобањи је, 25. јануара, свечано отворен плато који носи име драмског писца Душана Ковачевића, а исте вечери је, после 20 година, отворен реновиран биоскоп Моравица.

Централни плато у Сокобањи добио је име великог пријатеља тог места – драмског писца и академика, на иницијативу Добротворног друштва „Сава“.

Душан Ковачевић, како је сам израчунао, више од 40 година редовно посећује Сокобању, почасни је председник Добротворног друштва „Сава“ и помаже унапређење културног живота овог места.

– Мени је изузетна част што су људи у Сокобањи именовали по мени један део лепог трга и договорили смо се да убудуће у тим зградама које су у ствари културна историја учинимо нешто за позориште, филм – рекао је Ковачевић.

Са нестрпљивом је дочекано и отварање реновираног биоскопа Моравица, јединог у Сокобањи. Модерна мултифункционална сала погодна је и за сценске наступе, одржавање традиционалних манифестација, а очекује се да ће увек бити пуна с обзиром на то да је Сокобања међу посећенијим домаћим дестинацијама.

Беочин: 15. изложба слика СИР Војводине

Општинска организација инвалида рада (ООИР) Беочин и Савез инвалида рада Војводине, средином децембра, у галеријском простору Центра за културу, спорт и туризам у Беочину, свечано су отворили 15. изложбу слика коју је тамошња публика могла да погледа до 9. јануара ове године.

На поставци је своје радове представило 57 чланова ове две организације и њихови пријатељи из целе Војводине. Изложбу је отворио новосадски академски сликар Зоран Ћировић, а поред око стотину љубитеља сликарске уметности, манифестацији су присуствовали и Горан Пекез, помоћник председнице општине Беочин, Саша Миловановић, члан Општинског већа, и Ивана Бранков, директорка беочинског Центра за културу.

Присутни су у вечери отварања изложбе имали прилику и да премијерно погледају документарни филм „Снови новосадских сликара“, о којем је детаљније говорио његов режисер Зоран Петровић, а сликари, актери филма, налазили су се у публици.

Председник ООИР Беочин, Стеван Синђелић говорио је о три деценије дугој историји те организације и захвалио на подршци у раду са свих нивоа власти, од локалне самоуправе, Покрајине до Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а посебно помоћници министра Биљани Барошевић.

Просечна зарада у новембру – 78.326 динара

Просечна бруто зарада обрачуната за новембар 2022. године износила је 108.001 динар, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 78.326 динара.

Како је саопштио Републички завод за статистику, раст бруто и нето зарада у периоду јануар–новембар 2022, у односу на исти период претходне године, износио је 13,9 одсто номинално, односно 2,0 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за новембар 2022. номинално су веће за 13,3 одсто, а реално су мање за 1,6 процената.

Медијална нето зарада за новембар 2022. године износила је 59.580 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Ваљево: ГЦ ускоро прима кориснике

Грађевински радови на Геронтолошком центру у Ваљеву приведени су крају. У наредном периоду објекат ће бити прикључен на водоводну, канализациону и електро-мрежу. У Градској управи очекују да ће ГЦ бити комплетно завршен и корисници усељени почетком 2023. године.

Изградња Геронтолошког центра у Ваљеву је почела 2009. године а радове је са 2,5 милиона евра финансирао Влада Јапана. Радови су у неколико наврата прекидани и настављени док је објекат временом пропадао. У септембру 2021. настављени су радови, а средства је обезбедила држава преко Канцеларије за управљање јавним улагањима.

Површина Геронтолошког центра је око 6.200 квадрата, а за 113 корисника, поред смештаја, биће обезбеђена здравствена нега као и ван-институционална заштита. У прихватилишту за бескућнике има 30 места и 20 у дневном боравку за једнодневни смештај старих лица.

Пирот: Савиндан обележен у библиотеци

Поводом школске славе Свети Сава, у Читаоници Народне библиотеке Пирот, у четвртак, 26. јануара, одржана је радионица под називом „Свети Сава – децу обасјава“.

Учесници радионице били су ученици Основне школе „Вук Караџић“ који похађају часове верске наставе. Радионицу су водиле библиотекарке Дечјег одељења, Јулијана Божић и Тања Манчић.

Кроз низ интерактивних активности ученици су се упознали са животом и радом светог Саве. Након прочитаних прича и песама, у којима се свети Сава приказује не само као архиепископ и књижевник, већ и као неко ко је ширио мудрост и хришћанску мисао међу људима, ученици су ликовно изразили свој доживљај, приређена је изложба њихових радова и подељене су захвалнице.

Према речима директорке Библиотеке Бојане Ћирић, овакве радионице у наредном периоду постаће пракса.

Алибунар: подела хуманитарне помоћи

Испред Дома културе у Алибунару протеклих дана била је жива активност радника општине и Центра за културу ангажованих на

дистрибуцији хуманитарне помоћи. Ради се о контингенту помоћи пристиглом крајем децембра прошле године, који чине пакети са намирницама и средствима за хигијену. Ову помоћ ће, према евиденцији Црвеног крста и Центра за социјални рад, добити најугроженији грађани у општини Алибунар.

Протеклих дана један број грађана је добио дрва у акцији санитарне сече реализоване у алибунарском парку. Социјално угрожени грађани могу у просторијама Црвеног крста у Алибунару да добију и топли оброк, а оброци се дистрибуирају за кориснике и у остала места ове општине.

Трстеник: изложба о лику и делу Николе Тесле

У простору Музејске збирке при Народном универзитету у Трстенику отворена је изложба о нашем великом научнику Николи Тесли. Према речима историчарке у Музејској збирци, Јелене Вукчевић, изложба је приређена у сарадњи са Аустријским културним форумом и Високом техничком школом у Грацу. Поставка је интерактивна и налази се на панонима, а посетиоци могу да преузму апликацију о Николи Тесли на енглеском и немачком језику.

Намера је била, кажу организатори, да се промовише жеља за науком, посебно техничким наукама. Изложба је отворена до 3. фебруара ове године а улаз је бесплатан.

ПОСЛЕ БЕОГРАДА И У СУБОТИЦИ ОТВОРЕН ЈЕДИНСТВЕН КАФИЋ

Кафа, можда чај? Да, али са звуцима срца

После две године труда, адаптације и уређивања Суботица је постала други град у Србији у коме се чују прави звуци срца и то не било где, већ у кафићу, у дивној и срдечној атмосфери док се пије чај, кафа или неки други напиток. Наиме, 25. јануара, на адреси Владимира Назора 5, своје прве госте примио је Клуб за особе са инвалидитетом и остале грађане, у оквиру кога послује кафић под истим именом и по истом принципу као онај из Чубурске 12 у Београду – „Звуци срца“.

– Отварање инклузивног центра „Звуци срца – Суботица“ не би било могуће данас да није било невероватног ентузијазма људи из Удружења за помоћ особама са аутизмом, који су

дана раније Никола Селаковић, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, на отварању Центра.

Према његовим речима, сви заједно су прикупили довољно средстава да се пројекат покрене, па је тако у ову топлу причу уложено више од 7,5 милиона динара. Репрезентативан простор у центру Суботице обезбедио је град домаћин.

За Горана Ројевића, директора хуманитарне организације „Дечије срце“, мисија оснаживања особа са сметњама у развоју, побољшање услова за живот у заједници и стварање могућности да постану равноправни чланови друштва траје више од 20 година, а као свој највећи резултат истиче отварање радно-окупационог центра „Зву-

Министар Никола Селаковић на отварању „Звука срца“ у Суботици

сти функционисати као симбиоза.

– У Београду улазимо у пету годину рада и мислим да је ово сада прави тренутак за једно сазревање које иде уз то. После четири године радост нам је што смо могли да помогнемо и покренемо исту причу и у Суботици. У суштини, методологија рада оба кафића јесте да се плаћа онолико колико ко мисли да треба. Циљ нам није да ценом отерамо неког, већ да покажемо да смо отворени према заједници толико да људи који дођу оставе или не оставе динар, али су дошли да би се дружили са нама – објаснио је он.

И ту није стављена тачка, јер после зрелог почетка долази исти такав наставак, па је идеја да и кафић у Суботици по угледу на матични постане весели радни простор у коме се не баве дијагнозама, већ потенцијалима које запослени имају и због којих се могу осећати корисно. Тако ће се у асортиману уз цегере, шоље, мајице са оригиналним и веселим принтом уз поруке подршке, наћи и грнчарски предмети проистекли из радионице суботичког клуба.

Прилику да заплове у угоститељске воде у новоотвореном „Звуку срца“ за почетак је, а након стручне обуке, добило пет особа са инвалидитетом које до тада нису имале запослење. Они ће уједно и бити домаћини у овом јединственом кафићу, а прилику да се пословно остваре на исти начин до краја године добиће још толико њих.

– Велику помоћ смо добили од надлежног министарства. Сада иде друга фаза, односно сарадња са локалним сектором и Националном службом за запошљавање – каже Ројевић.

За све оне који се питају како је то финансијски могуће одговор је:

– Да зарадите не можете, а да живите можете. Држава даје стимулансе за запошљавање особа са сметњама у развоју, па тако добијају плату, да кажемо запослење и уговор. Из тог угла гледано нама је трошак то што купимо, али не и запослени – објаснио је он и додао да и град Београд помаже у трошковима закупа.

У Београду тренутно ради осам младића и девојака, док се за рад припрема још њих седам.

Марија
Симовић-Максимовић

У „Звуцима срца“ на Врачару једва чекају да им неко дође а поред добре кафе нуде и звук човечности и љубави. Цена кафе – само убаците колико желите у кутију у облику срца.

покренули пројекат и удружили средства и енергију са људима из Сектора за заштиту особа са инвалидитетом Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и града Суботице – истакао је неколико

ци срца“ у Београду. Ројевић је објаснио за наш часопис да су та два угоститељска објекта, у Београду и Суботици, иако на различитим локацијама, заправо исти по принципу и методологији рада и да ће у будућно-

Подмлађивање села од фебруара

Нови циклус доделе бесповратних средстава младима намењен куповини сеоске куће са окућницом према плану и најавама Министарства за бригу о селу почеће већ од фебруара. Тако ће млади заинтересовани да свој живот наставе или отпочну на селу, а нису имали прилике да се стамбено ситуирају, добити нову шансу да то и остваре.

Програм чији је циљ смањење миграционих кретања становништва која доводе до депопулације руралних средина отпочет је 2021. године. До сада је у ту сврху уложено 1,7 милијарди динара, купљена је 1631 сеоска кућа у 570 села која се налазе у 119 јединица локалних самоуправа, и обезбеђен је дом за око 5000 људи.

Према најавама, услови конкурса начелно остају исти, а подносиоци пријаве могу бити супружници/ванбрачни партнери, самохрани родитељи и млади пољопривредници до 45 година старости, који немају свој стан или власништво. Треба истаћи да бесповратна средства нису намењена за опремање и адаптацију сеоске куће и окућнице.

У намери да се програм учини привлачним, села подмладе и оживе, а садржај у руралним срединама додатно обогати, над-

лежно министарство најавило је и низ других подстицајних програма.

– Кључно је да човек има кућу и од чега да живи. А то су пољопривредно газдинство и задруге, па ту припремамо програм покретања привредних активности којима би људи могли да се баве. Активности ће бити онакве какве су неопходне селу. Ако треба вулканизер, продавница мешовите робе, апотека, онда ћемо одобравати средства за ту намену – објаснио је министар за бригу о селу Милан Кркобабић и додао да су у плану и други програми попут оних којима се дефинишу канализациона и водоводна мрежа, широкопојасни интернет, напон струје.

Према досадашњим условима конкурса, за куповину су на располагању биле куће и окућнице чија вредност не прелази 1.200.000

динара. Интересовање и динамика из 2021. године када је у надлежно министарство стигло око 15 пријава дневно прогнозирају да ће ове године стићи око 5000 захтева.

Највеће интересовање у 2022. подносиоци пријава су показали за Бачко Петрово Село, па је ту и највећи број додељених кућа, чак 55. Најјефтинија купљена кућа стаје 399 хиљада динара, налази се у селу Торак, у општини Житиште, и има 64м² и седам ари плаца, док су максималан износ од 1,2 милиона динара достигле куће у општинама Сомбор, Сечањ, Зајечар, Ћуприја, Бојник. Просек година корисника ових средстава је 29,8 док је 300 подносиоца пријаве прешло да живи из града у село – бројке су којима се ово министарство може похвалити.

Марија Симовић-Максимовић

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА ВОЈВОДИНЕ

Најавили активности за ову годину

Савез самосталних синдиката Војводине (СССВ), 29. децембра, у Радничком дому у Новом Саду, организовао је већ традиционални новогодишњи пријем за представнике медија који прате рад те организације.

Са новинарима су разговарали Горан Милић, председник Савеза самосталних синдиката Војводине, потпредседник Владимир Гвозденовић и секретар Већа СССР Томислав Стајић.

Председник највеће синдикалне централе у Војводини говорио је о борби овог синдиката за утврђивање већег износа минималне цене рада за 2023, у складу са инфлаторним кретањима, а затим и

Горан Милић (у средини) на конференцији за медије

о плану активности за текућу годину. Милић је истакао да ће СССР у наредном периоду посветити више пажње томе да синдикални активисти поно-

во буду заштићени од уцена и притисака претпостављених. У том циљу су, навео је, спремни и на разговоре о измени Закона о раду којим би се обезбе-

дила заштита синдикалних представника по самом закону, а не да она зависи од воље послодавца.

– Тражићемо да синдикални активисти буду заштићени док су на функцијама али и када им мандат истекне, јер има доста примера да су шиканирани – навео је Милић и најавио даљу борбу његове организације за ажурније усклађивање минималне цене рада са минималном потрошачком корпом.

На скупу је истакнуто да СССР и даље бесплатно заступа раднике на суду, а да запослени највише траже њихову правну помоћ због мобинга, неплаћеног прековременог рада и кашњења у исплати зарада.

М. Мектеровић

СОМБОРСКЕ ШНАЈДЕРКЕ

Скројимо боље друштво за све нас

П оражавајући статистички подаци показују да је свака трећа жена у Србији жртва физичког насиља, а да чак у 81 одсто случајева то насиље почине мужеви или партнери. Удружење „Сомборске шнајдерке“ покренуле су жене, жртве породичног насиља, које су се осмелиле да изађу из зачараног круга и заузму се за себе и своју децу. Од неформалне групе жена које су за време ванредног стања шиле маске и бесплатно их делиле, прерасле су у удружење и социјално предузеће које се бори за економску интеграцију жена и деце жртава породичног насиља.

– Економско оснаживање је једно од најважнијих поља подршке, а томе у прилог иду и подаци да се 30 одсто жена по изласку из системске подршке врати насилнику из егзистенцијалних разлога, а да се 15 одсто њих врати на сервис сигурних кућа – истиче др Тамара Рудић, оснивач „Сомборских шнајдерки“.

Од оснивања удружења до данас ове храбре жене прешле су дугачак пут, а захваљујући донацијама цивилног и бизнис сектора у виду опреме, од производње маски, преко цегера, постелјине, кухињских сетова и еко лутки, стигле су до сопственог модног брэнда. Своје хаљине имале су прилике да представе на 10. Београдској недељи моде, али и сопственој хуманитарној ревији и аукцији „Докажи бајку“, која је за циљ имала прикупљање средстава за оснивање „Шнајдерај центра“.

Модели Сомборских шнајдерки на хуманитарној ревији

С обзиром на то да још увек немају адекватан простор за рад, већ шију по становима својих чланица, овај производни погон би требало да им пружи нормалне услове за рад и обуку других жена, а идеја је да се у оквиру њега оформи и простор за децу у виду играонице и учионице, како би мајке могле да раде у миру знајући да су им деца на сигурном. Значај „Шнајдерај центра“ биће и у томе што ће омогућити прихватање већих поруџбина али и пружање помоћи свим женама које излазе из системске подршке и желе да буду део „Сомборских шнајдерки“. Ово би било трајно и одрживо решење, сигурно место где ће жене стицати прво психолошку подршку, а затим се и обучити за занат кројача и након тога наставити нормално свој живот.

Како објашњава Тамара, „Сомборске шнајдерке“ имају за циљ не само да обуче и економски осамостале жене, него и да код сваке жене пробуде искру самопоуздања и храбрости јер све жене у себи носе невероватну снагу и потенцијал.

– У будућности планирамо да се даље усавршавамо, пратимо трендове и идемо у корак са модом и захтевима тржишта. Недавно су наше жене прошле обуку за шивење на кожи и крзну, тако да сада у понуди имамо кожне цегере, торбе и крзнене прслуке, па производњу ширимо и у том правцу. И најважније од свега – да будемо препознате као организација којој жене могу да се обрате за савет и за било какав вид помоћи и подршке – закључује др Тамара Рунић.

Драгана Лукић Лазовић

НИШ ОБЕЛЕЖИО 145 ГОДИНА ОД ОСЛОБОЂЕЊА ОД ТУРАКА

Додељене награде „11. јануар“

Полагањем венаца на споменик Ослободиоцима Ниша и свечаном седницом Скупштине града обележено је 145 година од ослобођења Ниша од Турака. Поводом Дана ослобођења, на свечаној седници Скупштине града Ниша заслужним појединцима и колективима додељено је највеће признање града, награда „11. јануар“.

Овогодишњи добитници у конкуренцији колектива су Академски хор Студентског културног центра Универзитета у Нишу и нишко Народно позо-

риште, а у конкуренцији појединаца Мирослав Величковић, аутор књиге Споменици војни-

ка и ратника на Старом гробљу, Ђовани Антониоли, сувласник фирме Olimpias Knitting Serbia,

и редитељ Жељко Марковић. Свечаној седници присуствовале су бројне званице, међу њима и владика нишки Арсеније и Зоран Антић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

У борбама за ослобођење Ниша је погинуло 120 српских војника а близу 800 је рањено. Обележавање овог датума је увек прилика за подсећање и незаборав бораца који су Нишу донели слободу.

Љ. Глоговац

Монографија и Мачвански ћилим

Градска организација инвалида рада Шапца, основана као добровољна, невладина, непрофитна, хуманитарна и нестраначка организација, 5. децембра је обележила 60 година постојања. Јубиларна свечаност одржана је у Шабачком позоришту, у присуству владике шабачког Јеротеја, званичника Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Мачванског округа, града Шапца и суседних општина, као и представника установа културе и бројног чланства. Присутне је игром и умећем „поздравила“ фолклорна група „Василиса“, Милутин Неђић је прочитао песму коју је посветио слављенику, а затим је представљена монографија „Од класичне до модерне организације“, аутора Милована Ђенадића.

Поздрављајући присутне Мирослава Савковић, која је на челу Градске организације инвалида рада Шапца од 2004. године, посебно је истакла др Предрага Тојића који је, како је навела, много допринео да производи ткачке радионице „Повесмо“ оду у свет. Говорећи

о монографији истакла је да су у њој „људи који су од оснивања највише учинили, полет и ентузијазам генерација“. Савковић је нагласила и да су ткаље пре 14 година кренуле у креацију и својим рукама створиле производе којима се сви поносе: појасе, зобнице, пешкире, одевне предмете, а од филчане вуне – папуче, јастуке за седење, лопте. Оживеле су народну радност а врхунац њихових вредних руку су Текеришки пешкир и Мачвански ћилим.

– Обележавање овог великог јубилеја испуњава нас осећањем части и одговорности што смо део система који је помогао великом броју најугроженијих. Захвални смо

градитељима добрих темеља из прошлости, одговорни смо за садашњост, а у будућности ћемо дати све од себе да остваримо интересе оних због којих постојимо – истакла је Мирослава Савковић.

Аутор монографије, новинар Милован Ђенадић, истакао је да је по обиму сачуване грађе могао да створи књигу од 600 страна, те да му је задовољство што је његово име нераскидиво везано за сјајне људе који су велики део свог живота посветили помоћи најугроженијима.

Други део јубиларне свечаности био је у знаку промоције Мачванског ћилима. Председница организације, која тренутно има 3.870 чланова у 21

месном одбору, истакла је да колоритну рукотворину жена из Мачве промовишу као бренд јер желе да Богатић и Шабац придруже Пироту, Сомбору и Новом Пазару. Подршку им је, како је навела, пружио шабачки Народни музеј, чија етнологска збирка чува ћилим стар више од 120 година, а потом и ћилимарка Спомена Илијашевић из Бадовинаца која је урадила две његове реплике.

А искусна ткаља Спомена која је урадила и први Текеришки пешкир, истакла је да је захвална што је укључена у активности радионице.

– Сматрам да децу треба научити да цене народну радност, да наше старо не би нестало – рекла је Спомена Илијашевић.

На крају јубиларне свечаности Мирослава Савковић је надлежне позвала на договор о ћилиму који би Мачвански округ уписао на Међународну листу културне нематеријалне баштине.

Обележавање шест деценија постојања ГОИР Шабац пратила је продајна изложба радова насталих у њеној ткачкој радионици. **Ж. Војиновић**

НАГРАЂЕНО ВИШЕ ОД 1500 КЊАЖЕВАЧКИХ МАЛИШАНА

Честитку достави, пакетић набави

Новогодишњи и божићни празници су и у Књажевцу протекли у духу даривања. Тако је 1.515 малишана који су учествовали на ликовном курсу „Честитку достави, пакетић набави“ тамошњег Дома културе добило поклоне и то од Деда Мраза лично! Наиме, пакетиће су на њихове адресе донели запослени ове установе обучени у оригиналне костиме и тако допринели да се најмлађи додатно обрадују.

– Општина Књажевац није заборавила ни наше мале суграђане по селима. Сеоским месним заједницама ће такође бити подељени пакетићи,

као и деци из социјално угрожених породица. По много основа желимо да нашој деци покажемо да мислимо на њих – рекао је поводом ове празничне акције Милан Ђокић, председник општине Књажевац (на слици).

Највећи хришћански празник Божић обележен је у складу са традицијом. У православним храмовима у селима књажевачке општине одржане су службе и литургије, а на Божић и на Бадње вече малишанима са села подељено је 650 поклона.

Овај вид даривања најмлађих Књажевчана само је још

једна од акција коју општина, у сарадњи са Домом културе, практикује трећу годину заредом.

Локална самоуправа улаже средства у децу и младе и на друге начине, у образовање али и запошљавање свршених студената који су одлучили да остану у родном граду. Поред опремања школа, спортских терена и хала, већ две године општина расписује Светосавски конкурс у циљу подстицања најбољих ученика да наставе школовање. Ове године једнократна новчана помоћ износи 35.000 динара, а издвојена су средства за 30

студената. Пажња је усмерена и ка подстицању родитељства, према незапосленим мајкама и породицама са троје, четворо и петоро деце. **И. Вуликић**

ЗНАЧАЈАН ЈУБИЛЕЈ ОБЕЛЕЖЕН У УДРУЖЕЊУ ПЕНЗИОНЕРА КИКИНДА

Пола века „Сунчане јесени”

Културно-уметничко друштво „Сунчана јесен” из Кикинде средином децембра прославило је пет деценија постојања и рада, а пригодан програм који је обележио овај важан јубилеј одржан је у просторијама Удружења пензионера.

Председница Културно-уметничког друштва, Радојка Грујић, поздравила је чланове који су својим дугогодишњим радом допринели његовој афирмацији и уручила им захвалнице за предани рад и ангажовање. Грујић је нагласила да је циљ дугогодишњег постојања друштва дружење јер „није лако

старити у самоћи, а у другарству се лакше и лепше стари”.

Присутне је поздравио и председник Градског удружења пензионера, Милан Периз, истакавши да су чланови КУД важна карика у раду самог удружења, да су учесници разних манифестација на којима хор али и спортска секција постижу велике успехе у земљи и у иностранству.

Прославу јубилеја подржали су многи привредници из Кикинде, као и локална самоуправа, а од градске управе је стигао

и рођендански поклон – два клима уређаја.

КУД „Сунчана јесен” окупља око 80 чланова, ангажованих у хорској, певачкој, фолклорној, креативној, спортској и литерарној секцији. Друштво је пре пола века основала група пензионера ентузијаста, а под мотом да уз песму, музику и шалу славе живот и поруку да за њих младост није нестала већ је само умножена, преданим радом и окупљањима су показали зашто важе за једно од најактивнијих удружења у Кикинди.

М. Симовић-Максимовић

ДЕВЕТИ КОНКУРС ЗА НАЈБОЉИ ПУТОПИС СТАРИЈИХ ОСОБА

Драганова награда 2023

Удружење грађана „Снага пријатељства” – Amity и портал Penzin.rs позвали су све заинтересоване особе старије од 60 година да се одазову на девети по реду конкурс „Драганова награда” и да свој путопис пошаљу до 1. марта 2023. године поштом на адресу: Амита, улица Париске комуне 1/12, 11070 Нови Београд или на мејл адресу: mira@amity-yu.org, обавезно са назнаком „За конкурс”.

Као и ранијих година, најбољи путописни радови биће награђени у пет категорија и то: најбоља женска путописна прича, најбоља мушка путописна прича, најбоља прича о путовању по Србији, најбоља прича о путовању у иностранство и најбоља путописна песма.

Да би се пријавили на конкурс и равноправно се борили за неку од награда, кандидати треба да испуне следеће услове:

аутор/ка путописног рада треба да има најмање 60 година; у заглављу прве стране потребно је навести којој од пет категорија рад припада; путописни рад може да буде до максимум пет куцаних страна; пожељно је да фонт слова буде Times New Roman, величина слова 12; ко пише руком, треба да пише читким штампаним словима; може се послати само један путописни рад који аутор није већ слао на неки од ранијих конкурса „Драганова награда”; на крају рада потребно је написати личне податке: име и презиме, датум рођења, занимање у активном периоду живота, адресу становања, телефон фиксни или мобилни, имејл адресу (уколико је аутор/ка има).

Планирано је да се награђени и посебно похваљени радови објаве у штампаној публикацији, као и на интернет страницама <https://www.amity-yu.org/> и <https://www.penzin.rs/>,

[penzin.rs/](https://www.penzin.rs/), а избор најбољих путописних радова жири ће саопштити 1. маја 2023. године. Организатори овог афирмативног конкурса којим се доприноси промоцији активног и достојанственог старења у Србији наводе да ће за ауторе најбољих путописних радова у свим категоријама и њихове пријатеље у току јуна или октобра ове године бити организовано наградно путовање по Србији, док ће сви учесници Конкурса бити позвани на књижевна дружења током маја и јуна у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу.

Г. О.

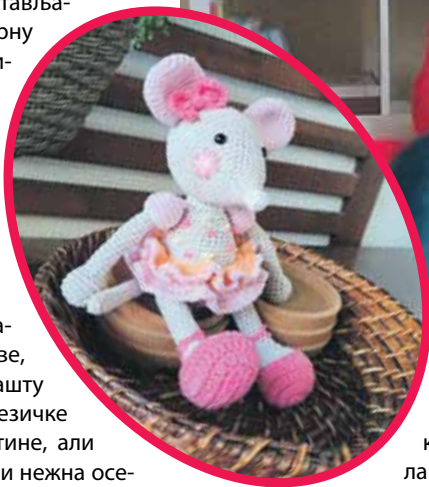
Чаролија из Сандрине хеклице

Да ли сте се запитали зашто се бебама и малој деци, чак и данас у доба најразличитијих техничких иновација и модерних играчака, поклањају једноставне „мекане“ играчке? Истражвања показују да „мекане“ играчке имају позитиван утицај на развој детета, подстичу развијање различитих вештина, а имају и посебан психолошки значај. Оне својом бојом, обликом и текстуром представљају одличну сензорну стимулацију. Омиљена пријатна играчка топлином, мирисом и мекоћом подсећа на кожу мајке и детету пружа утеху и сигурност, а бринући о својим играчкама као да су живе, деца развијају машту и креативност, језичке и социјалне вештине, али и негују емпатију и нежна осећања, а то је нешто што никако не бисмо смели да занемаримо.

Наша саговорница, Сандра Срнић, иначе васпитачица у Предшколској установи Чукарица, последњих неколико година се бави израдом хекланих меканих играчака.

Како сте дошли на идеју да почнете да правите хеклане играчке?

– Сасвим случајно. Наша стручна сарадница из вртића је почела да се бави амигурумијем – јапанском техником израде играчака хеклањем. Обучила се сама, гледајући туторијале на Јутјубу и Пинтересту, а како јој се то јако допало, желела је да своје знање пренесе и на друге. У договору са директорком Установе организовала је пет бесплатних двочасовних радионица на које сам се и ја пријавила. У самом старту сам се пронашла у томе иако се никада пре нисам бавила хеклањем, и ни једну радионицу нисам пропустила. По завршетку обуке тата ми је купио прве четири

шеме, ја сам к у п и - ла конач, хеклице, и тако је све почело. У међувремену сам добила премештај у други вртић, где су ме игром случаја спојили са колегиницом која се бавила класичним хеклањем. Она ми је показала како се раде неке компликованије ствари, што ми је пуно помогло. Након тога могућности су се саме јављале и све је ишло својим током.

Како је хоби прерастао у посао?

– У почетку сам хеклала јер сам уживала у томе и све што исхеклам поклањала сам породици и пријатељима. Прекретница су биле мини совице којима су се сви одушевили и које сам на наговор колегинице почела да продајем. То се полако прочуло, добила сам прву поруџбину – мишицу балерину, направила сам своју страницу на Фејсбуку (Сандрина чаробна хеклица) и посао је експлодирао. Првих годину и по дана сам имала наруџбине три месеца унапред и буквал-

но сам даноноћно хеклала. Тај период ми је био најнапорнији али и најзанимљивији јер су све играчке које сам радила биле „нове“, сада се углавном одређене играчке понављају.

Да ли радите по својим идејама или по наруџбинама?

– Ја искључиво радим на основу шема којима дајем лични печат у смислу избора комбинације боја и детаља – некад нешто одузем, некад додам и ту моја креативност долази до изражаја. У почетку сам радила оно што се мени допадне и стављала на страницу, док сада углавном радим по наруџбини јер не желим да ми играчке стоје на лагеру. Ако ми нека играчка остане, ја је поклоним. Поклањала сам играчке за лицитације за лечење болесне деце и сличне хумане циљеве, а често сам их и наменски радила за такве акције. Томе се стварно увек радо одазовем.

Где пласирате своје „производе“ и ко су најчешћи купци?

– Највише купаца долази преко Фејсбук странице, ту имам око 6.000 пратилаца, и наравно по препоруци. Што се про-

фила купаца тиче, то су најчешће жене. Највише се купују за децу, али и момци купују за девојке, одрасле жене за своје другарице. Поводи за куповину су пре свега рођења и рођендани, затим празници – Ускрс када су посебно популарне зеке, Дан заљубљених и наравно Нова година. Интересантно је да, иако никад нисам организовано слала своје играчке у иностранство, много их је завршило у разним деловима света. Има их у Аустралији, Америци, Африци, Ирској, на Куби, две су чак „отишле“ у Абу Даби...

С обзиром на то да су Ваше играчке највише намењене најмлађима, колико водите рачуна о њиховој безбедности?

– Пошто радим као васпитач у јасленој групи, знам колико је битно да играчка буде безбедна, материјали природни и да се делови не могу откинути како не би дошло до ситуације да дете нешто прогута или аспирира. Играчке искључиво радим од сто одсто памучног концца, пуњење је силиконско – за пуњење јастука за одрасле и децу, не упија влагу кад се пере у машини и суши се брзо и лако, а посебну пажњу придајем сигурносним очима које су саме по себи безбедне али их ја још додатно испечем упалањем да се буквално залепе за тканину тако да је немогуће одвојити их.

Какви су Вам планови за будућност?

– Ја уживам у овоме што радим. Волим да хеклам, имам воље за то, а посебно ме надахне и да ми ветар у леђа кад ми људи пошаљу слику или јаве да је моја играчка обрадовала неког, да дете још увек са њом спава, да је и после пет година и даље иста иако су је небројено пута опрали... Уз то ово је и одлична допуна буџету, тако да у плану имам да се овим бавим докле год будем могла и докле ми буде пријало – закључује наша саговорница.

Драгана Лукић Лазовић

ТРИБИНЕ, КОНЦЕРТИ, ПОЕТСКЕ ВЕЧЕРИ, ПРЕДСТАВЕ НА ТРАДИЦИОНАЛНОЈ МАНИФЕСТАЦИЈИ

„Карађорђева прела” за памћење

У Банатском Карађорђеву, селу надомак Зрењанина, по 24. пут одржана су, под покровитељством општине Житиште, Карађорђева прела, манифестација са историјом дужом од две деценије. Настала у знак сећања на српске добровољце који су ово место основали и прославили, тек завршена прела значајна су и по томе што су протекла у знаку својеврсног јубилеја јер село ове године слави првих сто година свог постојања.

Тим поводом, свечаном отварању 10. јануара, у просторијама Месне заједнице, претходила је изложба „100 година Банатског Карађорђева”, а прве вечери наступила је и оперска дива Милица Досковић.

Богат и пажљиво одабран садржај приказиван је све до 27. јануара. Одржане су бројне трибине, историјске, духовне, здравствене, пољопривредне. У оквиру разноврсног и културног садржаја наступило је више пута награђивано Академско друштво за неговање музике „Гусле” из Кикинде, могао се чути и поетско-музички рецитал „Црњански у Темишвару”, а на једној од књижевних вечери представљена је и књига „Поменик ратним добровољцима у српској војсци” коју је приредио Лазар Р. Косановић. Посебан утисак оставила су аматерска позоришта, гостујуће из Хрватске извођењем комедије „Француско-пруски рат” и локално позориште „Јовица

Приказан је и поетско-музички рецитал „Црњански у Темишвару”

Јелић” у чијој изведби је могла да се види „Чорба од канаринца”.

У последњој недељи трајања прела отворен је Етно сајам, овај пут без поставке хране и пића, али са рукотворинама. Шест удружења изложило је богате збирке старих предмета, украса, ручних радова, а ученици основне школе „Никола Тесла” демонстрирали су обележавање славе код Срба.

Карађорђева прела су манифестација проистекла из осећаја за неговање традиције и чување прошлости, усмерена очувању колективног идентитета и свести о свом пореклу.

Банатско Карађорђево најстарије је и највеће добровољачко село у Србији али најмлађе насеље у Војводини. Данас има све одлике модерног насеља са око две хиљаде становника.

М. Симовић-Максимовић

КЊИЖЕВНИ ПРВЕНАЦ ПЕНЗИОНИСАНОГ НОВИНАРА ИЗ БОСИЛЕГРАДА

О људима и животињама

Пензионер из Босилеграда Вене Велинов, који је радну биографију исписао на новинарској осматрачници истине, огласио се књигом на бугарском језику „Људи и животиње”.

Не склањајући са стране жељу за писањем, 78-годишњи новинар сместио је између корица прозног штива на 110 страна скаске о људима и домаћим животињама.

– Књига сведочи о односима власника и њихових мачака, паса, коња, оваца, крава, свиња. И све то са трагичним епилогом који је код многих читалаца изазвао сузе. Поручио сам у књизи да човек много тога може да научи од животиња. Да се ослободи мржње, егоизма и себичности – истиче Велинов.

Елем, место у књизи је нашла невесела скаска о мачки Мази, коју су због несташлука власници Лела и Бора из Босилеграда по

цичи зими однели на Бесну кобилу, а касније туговали када је мачку и мачиће уморио комшијски мачор. Пажњу привлачи и прича о снажном овну Бецу из Горње Лисине код Босилеграда, који је од крвожедног вука домаћину спасио стадо оваца. Успео је да убојитим роговима у тору распори вука али је и сам настрадао у неравноправној борби.

Млади супружници из Босилеграда, који су брачно гнездо свили на Дорћолу, дуго ће памтити пса Чарлија који је предосетио и вртећи репом и лајањем укућанима најавио да је на београдски аеродром слетела вољена Весна. Аутор је овековечио и пребрзог коња Дорчу који је натоварен огревним дрвима годинама походио брдско-планинске стазе и богазе босилеградског крајшита.

Вене Велинов је радни век провео у више штампаних и електронских медија, а био је

и уредник ТВ журнала на бугарском језику. Наумио је да овај свој књижевни првенац објави и на српском језику.

В. Пешић

Од фестивала до Савиндана

Новогодишњи и божићни празници у сврљишком крају обележени су у духу традиције, уз поштовање обичаја, али и манифестацијама хуманитарног карактера.

У месец дана организовано је неколико манифестација: Божићни фестивал, прослава Бадње вечери и Божића, средином месеца организована је пета Пихтијада, пливање за часни крст, а у образовним установама обележен је Савиндан.

Половином децембра прошле године почела је традиционална, четрнаеста по реду, хуманитарна манифестација Божићни фестивал и трајала је до 14. јануара ове године. Божићни фестивал био је препознатљив по активностима које су забавиле омладину и децу и обогатиле културни живот Сврљига. Било је ту и незаборавно дружење са Деда Мразом, који је уз пуно муке успео да подели око хиљаду пакетића. Фестивал су красиле позоришне представе и игре за децу, концерти фолклорних друштава али и музичких група, учење о традицији и бонтону, креативне радионице, књижевне вечери...

– На фестивалу је у хуманитарним акцијама прикупљено 204.750 динара који су усмерени за лечење наших суграђана – рекла је Јулија Марковић, организатор ових догађаја.

У дворишту цркве Свети цар Константин и царица Јелена организована је прослава Бадње вечери и Божића. Никад више грађана, а сви су добили послужење, док су деца подељени пакетићи.

На Крстовдан је у градском парку организована и Пихтијада, пета по реду, на којој се такмичило 13 екипа. Овогодишњи победник је екипа „Комуналац 2“ и њима је за награду припао казан.

На Богојављење на Сврљишком Тимоку традиционално се плivalo за часни крст. У конкуренцији осам пливача први до циља стигао је Милан Милутиновић, професор физичке културе из Сврљига. Њему је припао крст и сребрни ланчић, а сви такмичари добили су поклоне од локалне самоуправе.

У образовним установама славила се школска слава – Свети Сава, а у јануару се чекала и православна Нова година. Све ове манифестације организовали су Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, локална самоуправа, црква Свети цар Константин и царица Јелена и многобројна удружења и донатори.

С. Ђорђевић

БОГОЈАВЉЕНСКО ПЛИВАЊЕ НА ДУНАВУ У КЛАДОВУ

Традиција дужа од две деценије

У моћној дунавској води на кладовској плажи двадесет такмичара, а међу њима и једна припадница лепшег пола у шестој деценији, Светлана Вуковић. Архијерејски намесник кључки и старешина Храма Светог Ђорђа, Дејан Пајић, из усидреног чамца на Дунаву положио је крст у воду и омогућио такмичарима да се домогну часног крста.

Први је до крста допливао млади Кладовљанин Стеван Ђорђевић, други био је дванаестогодишњи Вук Живанић, док је као трећи стигао Боривоје Јовановић.

У име локалне самоуправе као покровитеља такмичења, заменик председника општине Кладово, Бојан Божановић, уручио је признања и новчане награде од петнаест, десет и пет хиљада динара за прво, друго и треће место. Црквена

општина Кладово и локална самоуправа уручили су почасну новчану награду у износу од десет хиљада динара Светлани Вуковић којој је то било јубиларно двадесето пливање за часни крст, а 2018. је била и победница.

Централна свечаност обележавања Богојављења традиционално је литијом кренула испред храма Светог Ђорђа, главном кладовском улицом до градске плаже. Свештеници архијерејски намесништва кладовског предводили су литију у којој је био велики број грађана, понајвише младих и деце.

У. Бановић

ПЛИВАЊЕ ЗА ЧАСНИ КРСТ У НИШУ Победник – најмлађи учесник

Нишлија Марко Тодоровић као најмлађи учесник први је стигао до часног крста за који се и ове године плivalo на отвореном базену Спортског центра Чаир. Марко има 18 година и матурант је Медицинске школе у Нишу. Први пут је ове године учествовао на тој манифестацији а велику подршку је имао од публике као најмлађи пливач.

– Нисам пливао због награде, ово ми је била жеља од малих ногу. Желео сам да пливам и допливам први до часног крста. Сан ми се остварио и срећан сам због тога. Сигурно ћу се пријавити за пливање и идуће године – рекао је Марко по изласку из базена.

За часни крст је ове године плivalo 19 пливача, међу којима и две жене. Манифестацију је организовала Градска општина Медијана, уз помоћ и подршку Нишке епархије, Спортског центра Чаир, Војске Србије и Жандармерије.

Иначе, победнику је уручен лаворов венац, златни ланац и крст и новчана награда у износу од 30.000 хиљада динара.

Љ. Глоговац

СТАРОСТ КАКВА БИ МОГЛА БИТИ

Нежност и Топлина технологије

У првој недељи фебруара биће објављена дуго очекивана серија од 115 интригантних слика шведског фотографа и уметника Јонаса Петерсона, под називом *Youth Is Wasted On The Young*, у слободном преводу – Младост је протраћена на младе. Аутор се нада да ће радознала публика збирку ускоро моћи да види и међу корицама књиге, а оно што је, поред уникатне креативности, чини изузетном јесте чињеница да је урађена уз помоћ дигиталних алата, односно вештачке интелигенције AI кроз програм Midjourney који креира слике из текстуалних описа. Дакле, аутор је описивао своје замисли и давао инструкције програму (у погледу изгледа људи, боје косе, гардеробе) а резултат је заиста импресиван низ живописних ликова старијих особа који причају своје приче на различитим континентима и пејзажима.

Део колекције су и ове колоритне поетичне слике које илуструју текст а које дакле нису фотографије, као што ни модели на њима нису стварни људи. Мада би могли бити, и у томе и јесте поента овог уметничког дела.

Иако се уобичајено верује да су прави људи занимљивији од замишљених, то не значи да нема лепоте у фикцији посебно када изгледа тако аутентично. Они који су имали прилику да на друштвеним мрежама већ виде део ове серије најчешће су потпуно усхићени и импресионирани креативношћу, прецизношћу детаља и генерално ведрином и радосћу коју слике изазивају.

То је песма упућена старијима, почаст. Тако су леви, радосни, разиграни. Свиђа ми се како ови људи имају свој стил, какви ликови! Баш ме брига како се слике праве, зар не би било дивно да смо овако шарени – само су неки од одушевљених коментара посматрача.

Ако ипак оставимо по страни стваралачки поступак, занимљиво је питање шта је аутора који није ни близу прага старости мотивисало да се бави том темом.

Млади људи ретко размишљају о старењу, а још ређе у смислу да у њему проналазе лепе и дирљиве аспекте. И своје бабе и

деде углавном знају из времена када су им године и болести већ начеле ранију лепоту. Ни на телевизији, филму, у позоришту нема довољно заступљених релевантних старијих па није чудно што, као последица става прихваћеног у друштву, и они сами често имају осећај да у одређеним годинама као да нестају, а старост виде само као пут у заборав и занемаривање.

Насупрот томе, идеја која стоји иза ове колекције, каже Јонас, била је да се прослави такозвана старост. Позитиван тихи омаж људима који су видели више од нас, били на многим местима, постигли пуно. Желео сам да се види њихово самопоуздање и понос, истиче аутор, то је заправо мој коментар о старости.

Овај иначе међународно признат фотограф (у неким категоријама сврстан међу првих десет у свету) каже да га

старији људи импресионирају те да је моду употребио да покаже њихове личности, њихов став, унутрашње бунтовнике који су „сијали кроз фасаду старости“.

– Користио сам вештачку интелигенцију да креирам сцене, људе и оно што носе. Дајем одређени правац програму користећи само речи, одређујем углове, камеру, тему и боје, став и целокупни изглед. Трудим се да дочарам расположење. Вештачка интелигенција још увек учи, али натерати било ког сарадника да вас разуме може бити тешко без обзира да ли је у питању човек или машина – каже Петерсон.

Он наводи и да разуме импликације и то како ће његов рад утицати на многа креативна поља у будућности.

– Једноставно, користим алате који су ми доступни да причам приче на исти начин на који сам их увек причао – да покренем људе, да их подстакнем да нешто осете. За мене је то поента овог пројекта, а не како сам то урадио.

За сада се, по коментарима старијих и нарочито млађих, чини да је успео. Његова креативна прича је на путу да постигне циљ – да донесе радост посматрачу упознајући га са врло живим, врло аутентичним иако виртуелним јунацима који године и искуство носе као

част, привилегију, срећни због свега што су видели и доживели, што су учествовали. Без обзира на крхкост и избораност, став и карактер дају им снагу и лепоту.

Зато – мада свесни да већина старијих не изгледа као букет у лето, гледајући Петерсонове јунаке пожелимо да будемо један од њих. Из тог разлога весели сам поглед на ове слике и чињеница да оне постоје. Даје наду да ће људи престати да верују да је у реду што су „невидљиви“ јер је то старост. Да ће схватити да заиста нема прага – важни смо све док смо ту.

И, наравно, да ће неко направити ову одећу, толико заслужује да се носи.

М. Јовановић

План да се ради дуже

Слично као пре три године, Француску су 19. јануара погодили масовни протести против владиног плана за подизање старосне границе за одлазак у пензију. Како је саопштило Министарство унутрашњих послова, око 1,2 милиона људи изашло је на улице током масовних штрајкова широм Француске, од тога 80.000 у Паризу.

Синдикални организатори, међутим, процењују да је два милиона људи учествовало у око 200 протеста у целој земљи, 400.000 само у Паризу.

Широм Француске летови, возови и руте метроа су биле обустављене, протестовали су радници, наставници, у покушају да поремете непопуларни „ремонт“ пензија председника Емануела Макрона.

Француска премијерка Елизабет Борн представила је 10. јануара ове године дуго очекивану реформу пензијског система са циљем да се помери старосна граница за одлазак у пензију, што је и био повод за критике и протесте. На конференцији за новинаре у Паризу, Борн је најавила да ће се минимална старосна граница за стицање права на пуну пензију постепено повећавати за три месеца сваке године, почевши од 2023. Према планираним изменама, радници ће морати да раде најмање 43 године и то до своје 64. (сада до 62) да би остварили право на пуну пензију. За оне који не испуне услов у погледу стажа, попут људи који су студирали и касније почели да раде или многих жена које су прекинуле каријеру ради подизања деце, старосна граница за одлазак у пензију износи 67 година.

Председница владе се позвала на принцип међугенерациске солидарности и истакла да ће дужи радни век омогућити будућим пензионерима веће пензије а при том ће, како је навела, до 2030. године пензијски систем бити финансијски уравнотежен.

Борн је најавила и да ће они који су почели да раде пре 20. године моћи да оду у превремену пензију, као и одређене категорије радника попут полицајаца и ватрогасаца.

Конкретно, реформа предвиђа да ће особе које су започеле радни однос пре навршене 16. године моћи да иду у пензију са 58 година живота под условом да имају уплаћен стаж осигурања, увећан за једну годину, а не за две године као до сада. Они који су почели да раде између 16 и 18 година моћи ће да оду у пензију кад наврше 60, ако имају уплаћен стаж осигурања плус додатну годину. Инвалиди рада такође ће моћи раније у пензију, а и државним службеницима ће бити дата могућност да пређу на пола радног времена две године пре старосне границе за пензионисање.

Још једна кључна мера због које француска влада рачуна да ће реформа бити прихваћена јесте повећање минималне пензије за раднике са ниским примањима који имају пун радни стаж – на 85 одсто нето минималне зараде, односно тренутно на скоро 1.200 евра. Мера је проширена и на садашње пензионере па ће скоро два милиона пензија бити повећано, рекла је Елизабет Борн.

У земљи са све старијом популацијом и растућим очеки-

ваним животним веком, у којој сви радници примају државну пензију, Макронова влада каже да је реформа једини начин да се пензијски систем одржи солвентним. Синдикати (а око овог питања сагласни су сви синдикати у земљи) и други критичари тврде да тај проблем тренутно не постоји и да има и других начина да се у будућности финансије избалансирају. Они предлажу порез на богате или повећање доприноса за послодавце. Има чак и владиних стручњака који кажу да је пензијски систем у релативно добром стању и да ће се вероватно буџет уравнотежити чак и без реформи. И француски министар рада Оливије Дусо признао је забринутост изазвану плановима за пензије, али је рекао да је влада одбацила друге опције, које укључују повећање пореза – које би штетило економији и коштало радних места, или смањење пензија.

Анкете показују да се и већина Француза противи променама, а масовни протести били су прва јавна реакција на Макронов план. Критичари истичу да ће реформа неправедно казнити људе који су рано почели да раде, често на тешким пословима. Влада, која је у међувремену усвојила предлог пензијске реформе, остаје при томе да систем иде ка низбрдици пошто

се однос оних који раде и оних који су у пензији убрзано мења. Са четири запослена по пензионеру пре 50 година, тај однос је данас пао на око 1,7 радника на једног пензионера, а у наредним годинама се очекује још већи пад.

Председник Емануел Макрон инсистира да су промене потребне да би се реформисао застарели систем. Он је уважио незадовољство јавности али је рекао да се реформа мора спровести да би се „спасиле француске пензије“. Радићемо то са поштовањем, у духу дијалога, али и одлучности и одговорности, истакао је Макрон. Француски председник је већ направио један амбициознији покушај да реформише пензијски систем крајем 2019, али је све одложено због пандемије.

Ово је иначе седма пензијска реформа у Француској откако је 1982. председник Франсоа Митеран смањio старосну границу за одлазак у пензију на 60 година. Сваки наредни покушај да се та промена преокрене доводио је до масовних протеста на улици иако је у већини случајева реформа ипак пролазила. Тако је 2010, упркос великом опирању, Никола Саркози подигао старосну границу за одлазак у пензију на садашњих 62 године.

М. Јовановић

УДРУЖЕЊЕ ИНВАЛИДА РАДА И ОСИ ГРАДА ПАНЧЕВА

Друго Сликарско дружење

Средином децембра прошле године Удружење инвалида рада (УИР) и ОСИ града Панчева организовало је друго по реду Сликарско дружење. Манифестација је великим делом успешно одржана захваљујући и финансијској подршци градске управе.

Члан Градског већа за рад, запошљавање и социјалну политику Панчева, Миленко Чучковић, истакао је том приликом да градска управа подржава рад удружења са инвалидитетом и хроничним болестима, како кроз материјалне трошкове тако и преко пројеката као што је то ликовно дружење. И председник УИР и ОСИ града Панчева Слободан Стефановић, који је и идејни творац таквог креативног окупљања инвалида рада, истакао је да га не би било могуће организовати без свесрдне помоћи града и Савеза инвалида рада Војводине.

Уметничком догађају присуствовао је 21 сликар, од тога десет из сликарске радионице удружења, коју сигурном руком успешно води сликарка Јелена Бадњевац Ристић. Остали ствараоци дошли су из општинских организација инвалида рада широм Војводине – Ковачице, Врбаса, Вршца, Кикинде, Новог Сада, Сремских Карловаца и неколико професионалних сликара из Београда и Панчева.

– Жеља нам је да се на оваквом окупљању размењују искуства, да сликари пока-

Учесници Сликарског дружења у Панчеву

жу шта су научили. Такође, и да прошире видике, да се лепо друже и забављају. Осим сликарског дружења, овај дан смо посветили и обележавању Међународног дана особа са инвалидитетом, те смо позвали у госте Стану Свиларов, председницу Савеза инвалида рада Војводине, Станка Нимчевића, потпредседника Савеза инвалида рада Србије, председнике општинских организација, као и представнике градске управе, других удружења ОСИ из Панчева, пријатеље и поштоваоце, чланове Управног одбо-

ра и оне који су нам током године помагали у раду – рекао је Слободан Стефановић захваливши присутним гостима.

А на креативном окупљању панчевачких инвалида рада и ОСИ стварало се у скоро свим сликарским техникама, од уља на платну, пастела до акварела, а теме су биле по слободном избору. Урађене слике су изложене, а ауторима и заслужним појединцима уручене су захвалнице за рад и несребичну подршку.

М. Мектеровић

У ПИРОТУ ВЕСЕЛО

Песмом и игром у Нову годину

У организацији Градске организације пензионера Пирота педесет и пет пензионера и пензионерки, свечано, како и доликује организацијским способностима надлежних у ГОП Пирот, испратило је стару и дочекало Нову годину. Како кажу, дуго ће памтити пензионерски дочек Нове 2023.

Те ноћи као да су се године изгубиле – потонуле у прохладној децембарској ноћи у Пироту. Певали су и играли пензионери и пензионерке не марећи за године, ишијас или реуму, или какве друге старачке болести, мада је чланство ове организације састављено махом од млађих пензионера, односно жена и мушкараца који су пре две-три године отишли у пензију, на заслужени одмор, како обично кажу. Веселили су се до ране зоре, срдечно честитали јед-

ни другима Нову годину, уз жеље да буду срећни они и њихове породице, деца, унучад, пријатељи, комшије...

Радост новогодишњег славља са пензионеркама и пензионерима поделили

су и њихови најдражи. Телефони су стално најављивали нечији позив, плуштале су и поруке – честитке. Тако су Олгици Петковић честитали Нову годину ћерка, зет и четворогодишњи унук из далеке Женева, а Бранкици Голубовић први су честитали и пожелели добро здравље, дуг и срећан пензионерски живот ћерка Зорана и унука Миљана из Новог Сада.

Новогодишња ноћ била је прелепа за чланове Градске организације Пирот, ноћ за памћење и незаборав – како су рекли др Грана Ранчић, Зорица Милић и Венета Минић. Они су истакли да је овогодишњи дочек њима био најдражи, лепо организован и уз добру музику уживо.

С. Панакијевски

Прославом Нове године испунили план за 2022.

Удружење пензионера из Куршумлије у континуитету је током прошле године спроводило програмом предвиђене активности. Програм рада испунили су прославом Нове године, а свечано су га, кажу, и започели – обележавањем Дана жена.

Удружење броји око 2.500 чланова, од око 4.000 пензионера у овој општини, а током године организовали су дружења на окружним и регионалним сусретима, екскурзије, помагали социјално угрожене чланове.

– Прва активност у прошлој години била је прослава 8. марта за наше чланове и госте из Блага. Прву екскурзију организовали смо у априлу обилазком Новог Пазара и манастира Сопоћани, уследила је Соко Бања, Велико Градиште, манастир Тумане, а били смо традиционално и на Жупској берби у Александровцу. Нашим пензионерима је врло занимљиво да посећују различите градове и упознају

њихове историјске и културне знаменитости. Тако се друже и путују по врло повољним ценама – каже Владимир Јаковљевић, председник Удружења пензионера Куршумлија.

У мају су, како наводи, члановима чије су пензије биле до 20.000 динара поделили ваучере од по 1.000 динара, а у новембру су поделили пакете помоћи за око 650 пензионера са најнижим примањима за које је средства – 184.400 динара, обезбедио Фонд ПИО. Право на бесплатну бањску рехабилитацију преко Фонда добило је 59 пензионера од 268 пријављених.

– Поред Дана удружења, традиционални Видовдански сусрети пензионера Топличког округа одржани су прошле године у Куршумлији, где се окупило више од 200 пензионера из Куршумлије, Блага, Житорађе и Прокупље, и гости из побратимског Удружење пензионера „Милоје Закић“ из Крушевца. Са поносом смо угостили пензионере Топлице и побратимско круше-

вачко удружење јер поред гостопримства општина Куршумлија има богату историју и природне лепоте: почев од најстаријих Немањиних задужбина из XII века, до споменика природе Ђавоље вароши, и Пролом, Луковске и Куршумлијске бање. То је истовремено била и прилика да се пензионери друже, да анализирамо ситуацију у пензионерским организацијама на нивоу округа – нагласио је Јаковљевић.

Пензионери Куршумлије учествовали су и на Олимпијади у Врњачкој Бањи, а свакодневно се друже у Клубу пензионера где удружење, у сарадњи са Домом здравља, спроводи акције мерења крвног притиска и шећера у крви за своје чланове.

Радица Гавриловић

СВЕЧАНОСТ У ООИР КУЛА

Основна делатност – помоћ инвалидима рада

Општинска организација инвалида рада (ООИР) Кула обележила је у децембру 69 година постојања, као и Међународни дан особа са инвалидитетом (ОСИ). Свечаности су, поред чланова и гостију из других организација инвалида рада из Војводине, присуствовали и Станко Нимчевић, заменик председника СИР Србије, и Карољ Валка, заменик председника општине Кула.

Председник Општинске организације инвалида рада Кула, Обрад Војновић, захвалио је свима који помажу рад те организације и истакао да је њена основна делатност помоћ инвалидима рада у свим животним аспектима.

– Наша основна делатност јесте да помогнемо члановима, да олакшамо њихову борбу, пре свега за здравље, јер су због болести и отишли у инвалидску пензију. Ова свечаност ће их бар мало охрабрити, важно

Обраћање Обрада Војновића

је да им поклонимо пажњу и на овакав начин. Као општинска организација морамо да водимо рачуна не само о снабдевању енергентима и намирницама, већ и о другим стварима које спутавају њихову животну активност – казао је Обрад Војновић, који са осврнуо и на значај обележавања 3. децембра, Међународног дана ОСИ.

Станко Нимчевић је истакао да је веома задовољан радом ООИР Кула и навео да је децембар месец када се планирају активности за наредну годину.

– Ова свечаност, као празник, је дан који сваку организацију обавезује да се припреми за наредну годину како би ублажили ситуацију наших инвалида рада. Као и обично, одлично

сарађујемо са кулском организацијом која итекако испуњава своју мисију, а то је помоћ инвалидима рада. И покрајинска и републичка организација доносе своје планове и програме како би спремно дочекале наредну годину и реализацију тих програма – рекао је Нимчевић.

У име локалне самоуправе Карољ Валка је истакао да ће општина Кула увек имати слуха за потребе инвалида рада, те да је њихово организовање од великог значаја за читаву заједницу.

Члановима ООИР Кула и сарадницима који су допринели раду те организације у 2022. додељене су захвалнице и пригодни поклони, а према одлуци Извршног одбора, заслужни чланови и сарадници добили су уметничке слике настале на ликовној колонији ООИР у јулу 2022. године.

М. Мектеровић

ГОИР ШАБАЦ

Пријем у Белом двору

Представници Градске организације инвалида рада Шабац били су 11. јануара ове године, у Белом двору, гости престолонаследника Александра Карађорђевића и Њ. К. В. принцезе Катарине, који су желели да се упознају са рукотворинама ткачке радионице „Стари занати“. Домаћини су посветили велику пажњу рукотворинама шабачких ткаља а разговарало се и о хуманитарном раду краљевске породице и ГОИР Шабац.

Сусрету је претходило обилазак дворског комплекса на Дедињу.

М. С.

МИРИЈЕВО

Весело у Нову 2023.

Удружење пензионера Старо Миријево – Треће доба испратило је стару и дочекало Нову годину уз мноштво активности. Чланови удружења су 30. децембра учествовали у новогодишњем књижевном маратону у библиотеци „Мома Димић“ у Миријеву. Стиховима и афоризмима представили су се чланови клуба „Мала птица“.

Чланови удружења су својом креативношћу, маштом и младалачким духом оживели чаролију београдске зиме на претпразничној радионици у оквиру манифестације „Трг бајки“ у мултимедијалној сали „Театра Вук“ на Звездари.

И, као финале, удружење је за 80 својих чланова 31. децембра у просторијама МЗ Миријево организовало дочек Нове 2023. године. Уз живу музику оркестра Мите Иванова, добру храну и пиће, већина пензионера је остала до раних јутарњих часова.

Д. М.

САВЕЗ ПЕНЗИОНЕРА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Подељено око 1.500

пакета

Другу годину заредом, јавни позив за доделу пакета солидарне помоћи према Правилнику о друштвеном стандарду пензионера РФ ПИО, у српској заједници у јужној српској покрајини спроводи Савез пензионера Косова и Метохије. Опређеним

Са уручивања пакета солидарне помоћи у УП Грачаница

средствима из Фонда ова покрајинска пензионерска организација, која у свом чланству има 14 општинских удружења, обезбедила је око 850 унифицираних пакета са основним животним намирницама. Додатном донацијом Привременог органа општине Лепосавић за овдашње пензионере „запаковано“ је још 500 пакета, док је Удружење пензионера у Грачаници сопственим и средствима хуманитарних организација допремило још 150 пакета до пензионера са најнижим пензијама.

Укупан број од 1.500 пакета, иако скромног садржаја, и спроведене активности у области друштвеног стандарда представљају израз бриге и одговорности шире друштвене заједнице, као и висок степен социјалне правде и солидарности према пензионерима из ове најугроженије групе. Иначе, у већински српским срединама на Косову и Метохији живи око седам хиљада пензионера чије пензије не прелазе износ од 16.884,94 динара.

В. Стојковић

ВРАЊЕ

Повеља песнику Мирославу Михаиловићу

Песник и пензионер из Врања Мирослав Цера Михаиловић (на слици) добитник је престижне Повеље за животно дело, коју сваке године додељује Удружење књижевника Србије.

Оснивач и уредник Књижевне заједнице „Борисав Станковић“ у протеклих 49 година иза себе има значајан опус од 23 књиге поезије.

Песник за одрасле и децу, који пише углавном на локалном дијалекту, заступљен је у уџбеницима, домаћим и страним зборницима и антологијама.

За свој рад награђиван је највишим књижевним признањима, а поред стварања поезије, Мирослав Цера Михаиловић приредио је и изабрана дела Борисава Станковића и председник је Цинцарског ПЕН центра за Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину и Хрватску.

В. П.

ПИРОТ

Брига о чланству

Чланови Удружења пензионера града Пирота, на чијем је челу Ђорђе Митић, добро знају да се о њима брине у удружењу. Доказ за то су бројне активности током једне календарске године, које се успешно спроводе на задовољство свих 3500 хиљада чланова.

Пензионери у реду за пакете

– Навешћу само неке активности које нарочито говоре о нашој бризи за сваког члана. Почетком 2022. набавили смо 684 пакета у вредности од по 2.000 динара за чланове са примањима од 15.884 динара, а почетком маја обезбедили смо још 3500 пакета за све чланове удружења како у граду, тако и у сеоским срединама. У децембру смо обезбедили за пензионере још 3500 хиљада пакета, уз помоћ локалне самоуправе и Фонда ПИО. Укупно је за пакете дато око пет милиона динара, што је обезбедило удружење – каже задовољан резултатима Ђорђе Митић.

Током 2022. удружење је дало и пет милиона динара позајмице члановима без камате са отплатом у ратама на пет месеци.

Годину за нама пензионери овог удружења, највећег у Пироту, заокружили су једнодневним дружењима – излетима до Београда, Тополе, Врела и Бабиног зуба на Старој планини. За овај вид дружења, према речима Митића, пензионери су показали велико интересовање па се и чланство свакодневно увећава.

С. П.

БЕЛА ПАЛАНКА

Повеља о братимљењу

Крајем прошле године, 26. децембра, током организације новогодишње прославе дошло је до братимљења између Удружења пензионера „Курило“ из Беле Паланке и удружења „Лужница“ из Бабушнице. Председник белопаланског удружења Марин Стојадиновић и председник удружења из Бабушнице Драган Петровић потписали су повељу о братимљењу где су се ове две организације обострано обавезале на даљу сарадњу и братски однос.

М. С.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ПУ НИШ

Традиционална прослава

Пензионери Полицијске управе Ниш, као и низ претходних година, обележили су крај календарске године.

Свечаном ручку, поред чланова удружења, присуствовали су и руководиоци Полицијске управе, као и пријатељи – колеге пензионери из Лесковца и Софије. Према речима председнице удружења, Живане Спасић, уз добру музику, богат ручак и још богатију лутрију славило се до касно увече.

Г. О.

СВРЉИГ

Дочек православне Нове године

Око 30 чланова Удружења пензионера Сврљиг дружило се за православну Нову годину. У Клубу удружења музика, богата трпеза и сусрет са песником јужне Србије, Властом Ценићем из Кочана код Дољевца, и прадставницима Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг.

Наиме, организатори Божићног фестивала приредили су изненађење за своје најстарије суграђане. У госте им је стигао песник Власта Ценић који је казивао стихове из своје књиге „Село сас едан падеж“ и то на призренско-тимочком дијалекту. Стихове су пратили и музичари Филип Савић и Ђорђе Ристић, обојица из Сврљига.

Овакво освежење добро је дошло пензионерима, каже Славиша Матејић, председник Удружења пензионера Сврљиг. Пензионери су дружење наставили својим причама и жељама да им Нова година донесе пуно среће и здравља.

С. Ђ.

Пакети за чланове

У новој години Удружење пензионера Сврљиг наставило је са поделом прехранбено-хигијенских пакета за своје чланове. Подељено је 127 пакета, а вредност појединачног пакета била је 1.180 динара.

Средства за куповину пакета обезбедили су Удружење пензионера Сврљиг – сто хиљада динара, и локална самоуправа – педесет хиљада динара. Из удружења најављују да се очекује нова помоћ из донације.

С. Ђ.

Бадње вече и Божић обележили и Трстеничани

Велики број верника у порти Храма Свете Тројице у Трстенику присуствовао је паљењу бадњака уз традиционални ватромет и молитву свештеника. Бадњи дан обележили су и локални функционери уношењем бадњака, који је у зграду општине Трстеник унео заменик председнице Дејан Раковац. Бадњак је освештао старшина трстеничке цркве Мирољуб Симеуновић који је кроз молитву свим верницима пожелео успешну и благословену нову годину.

Већ традиционално, у духу православних обичаја поводом Божића, председница општине Трстеник Милена Турк са сарадницима примила је као положајника прву рођену бебу у овој години, девојчицу из Горње Омашнице. Пожелела је беби и њеној породици пуно успеха, среће и здравља.

Првог дана Божића је, по први пут, на платоу испред зграде општине организовано ломљење чеснице коју су припремиле три трстеничке пека-

ре. У божићној чесници су се налазила три златника које су донирали општина Трстеник, црква Света Тројица и породица Бошковић. Свим присутним верницима божићну честитку уз молитву за благодет, милост

и мир упутио је старшина цркве Мирољуб Симеуновић, а златнике из чеснице су извукли Мартин Вукчевић и Наталија Пејчић из Трстеника и Тара Лудошки из Новог Сада.

Д. Ивановић

ПРВИ ПУТ У ЕПАРХИЈИ ВРАЊСКОЈ

Свештеници и верници секли бадњак

Поводом прославе рођења Исуса Христа, Епархија врањска први пут је на бадње јутро организовала заједнички одлазак свештенства и православног верујућег народа у сечу светог дрвета.

Уз беседу, ритуал и благослов пароха Зорана Стојановића и других свештеника у оближњим шумама исечени су бадњаци и одвезени у Саборни храм Свете Тројице, где су освешћени и подељени верницима.

Заједнички одлазак свештенства и верника по младо дрво храста верници у Врању тумаче као зближавање Српске православне цркве са паством.

Иначе, градска управа поново није на градском тргу организовала свечани дочек Нове године.

На предлог градоначелника Врања, др Слободана Миленковића, 500.000 динара уплаћено је на наменски рачун за лече-

ње деце и младих оболелих од рака и других тешких болести.

Уместо позамашних трошкова за естрадне концерте, градска управа седму годину заредом уплаћује паре за лечење оболеле деце и омладине. Члан Градског већа за здравство, др Александар Стајић, истиче да је Врање прво у Србији још 2016. године отворило хуманитарни рачун.

Са наменског рачуна Градске управе у Врању прошле године за лечење тешко оболелих малишана и омладине исплаћено је 4.650.000 динара.

В. Пешић

У ХРАМОВИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ БОЖИЋ ТРАДИЦИОНАЛНО ОБЕЛЕЖЕН

Да владају мир и љубав међу људима

Јутарњом литургијом, освећењем и ломљењем чеснице и читањем посланице патријарха српског Порфирија, у храмовима у општини Алибунар традиционално је обележен Божић. Изузетно свечано било је у храмовима у Банатском Карловцу, Владимировцу, Иланци, Добрици, Новом Козјаку, Девојачком Бунару и Алибунару где је Божићну литургију, уз милозвучне гласове црквеног градског хора „Света три јерарха“, служио јереј Драган Врховац.

Лепо време за ово доба године ишло је свима на руку а бадњак и литургије у црквама окупили су бројне парохијане.

Ф. Косо

Радно ангажовање инвалидских пензионера

? **Ј. М., Неготин:** Фирма би хтела да за ИТ послове ангажује особу која је инвалидски пензионер. Да ли и по ком основу можемо да ангажујемо корисника инвалидске пензије, а да он при томе не изгуби право на исту?

Одговор: Корисник инвалидске пензије који се запосли или почне да обавља самосталну делатност, позива се на поновну оцену радне способности, а у зависности од оцене органа вештачења Фонда ПИО, одлучиће се о његовом праву на инвалидску пензију што може имати за последицу престанак права на инвалидску пензију. Ако се, без оправда-

них разлога, не одазове позиву, исплата инвалидске пензије се обуставља.

Корисник инвалидске пензије може да закључи уговор о привременим и повременим пословима, уговор о делу или ауторски уговор. У том случају неће се изводити на поновну оцену радне способности, нити ће му се обустављати исплата инвалидске пензије.

Удова пензионисаног војног лица

? **Р. Јовановић, Земун:** Недавно ми је преминуо супруг, који је био војни пензионер. Када могу да предам захтев за породичну пензију и да ли могу и да се лечим на ВМА?

Одговор: Удова има право на породичну пензију ако је у моменту смрти супруга имала навршене 53 године живота. За подношење захтева за породичну пензију није прописан рок. Породична пензија се исплаћује од дана смрти умрлог осигураника, односно корисника права, ако је захтев за остваривање права поднет у року од шест месеци од дана смрти. Ако је захтев поднет по истеку тог рока, исплата породичне пензи-

је почиње од дана подношења захтева и за шест месеци уназад.

Процент породичне пензије се одређује према броју чланова породице који имају право на ту пензију, и за једног члана породице износи 70 одсто од покојникове пензије коју је примао у моменту смрти. За информације о условима здравственог осигурања за корисника војне породичне пензије обратите се Републичком фонду за здравствено осигурање.

Пензија на рачун установе за смештај

? **С. Д., Ресавица:** Мој отац је пре неколико месеци смештен у дом за стара лица. На који начин да регулишем да његова пензија иде директно на рачун дома?

Одговор: За пензионере који су смештени у дом за стара лица, без обзира да ли је у питању државни или приватни дом, Фонд је омогућио исплату пензија на рачун те установе при чему не постоје никакви трошкови исплате. Да би се пензија уплаћивала на рачун те установе потребно је да се филијали ПИО, уз Захтев за исплату, достави решење о

смештају у установу или уговор о смештају, са подацима о рачуну. Уколико је кориснику Фонд вршио исплату пензије на текући рачун код банке, потребно је да уз Захтев достави и потврду банке о сагласности са променом начина исплате пензија.

Документацију може доставити и установа уз писану сагласност пензионера.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Прекид школовања корисника породичне пензије услед болести

? **И. Ђ.; Жабаљ:** Корисник сам породичне пензије иза оца који је преминуо у августу прошле године. Имам мање од 26 година и студент сам Правног факултета у Београду. Да ли право на пензију остварујем и за период у коме је члан породице био болестан, није могао да ме издржава, а моје школовање је прекинуто или паузирано за период трајања наведене ситуације, лечења и неге која је била неопходна? На сајту фонда пише следеће: „Детету коме је школовање прекинуто због болести, породична пензија припада и за време болести, као и изнад година живота прописаних у случају школовања, али највише за онолико времена колико је због болести изгубило од школовања.“ Како то право да остварим, шта је потребно предати од документације и да ли уопште имам право на то?

Одговор: Породична пензија се остварује након смрти осигураника или корисника пензије, уколико подносилац захтева за породичну пензију испуњава законом прописане услове. Дакле, не постоји могућност да остварите право на породичну пензију за пери-

од када је Ваш отац био жив, без обзира на његово здравствено стање. Пропис који је наведен на сајту Фонда ПИО се односи на ситуацију када је дете, које је већ корисник породичне пензије, због сопствене болести принуђено да прекине школовање.

Право на накнаду за туђу помоћ и негу

? **С. Е.:** Моја мајка је инвалидски пензионер. Да ли има право на туђу помоћ и негу на основу привременог решења о инвалидској пензији или треба да проследи медицинску документацију коју има?

Одговор: Право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица има осигураник и корисник пензије коме је због природе и тежине стања повреде или болести утврђена потреба за помоћи и негом за обављање радњи ради задовољења основних животних потреба. Право на ову накнаду се цени на основу здравственог стања и није условљено висином пензије и других примања. Остваривање права на инвалидску пензију

не подразумева истовремено покретање поступка и стицање права и на новчану накнаду за негу и помоћ другог лица јер се разликују критеријуми приликом одлучивања о праву.

Поступак за остваривање права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица покреће се на захтев осигураника, односно корисника права, уз који се прилаже одговарајућа медицинска документација.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ЧЕСТИТКА ПРИ СМЕНИ ГОДИНА	ДЕО ГЕОЛОГИЈЕ	ВУЛКАН У ЈАПАНУ	РОМАН ЕМИЛА ЗОЛЕ	ДРВО ВРБЕ ИВЕ	ПУСТИЊСКА ЖИВОТИЊА	ОЗНАКА ЗА АЛТ
ЖЕНСКО ИМЕ							
РЕКА У СРБИЈИ							ИСАИЛО (ОДМИЛА)
ДОБАР ДОМАЋИН (МН.)							
23. И 22. СЛОВО ЂИРИЛИЦЕ			ПТИЦА (ЛАТ.) ЈЕДНОЧИНКА				
ВРСТА ХИБРИДНЕ ВИНОВЕ ЛОЗЕ				ШУМСКА КРЕДА ЈЕЗЕРО У КАНАДИ			
ГРАД У ИТАЛИЈИ							ЛАКО ЛОМЉИВИ
ЗАКОВИЦА						ОЗНАКА ЗА КАРАТ ШИВАЋИ ПРИБОР	
ЖИВОТИЊСКИ НАКОТ				МАГИСТАР (СКР.)			
МЕСТО КОД БАБУШНИЦЕ				КОЊ У ПЕСМИ ИЗАБРАТИ			
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ПРОВИЗОРАН ЦРТЕЖ					
2023		ОПЕРА ВЕРДИЈА КЕНГУР (МН.)					МЕСТО У СЛОВЕНИЈИ
ГРАДСКИ КОМИТЕТ (СКР.)			ПЛОДНО МЕСТО У ПУСТИЊИ МЕСТО У СРБИЈИ				
РЕКА У РУСИЈИ				СТРАНО МУШКО ИМЕ ГРУБО СУКНО			
КУЉЕПАЗИТЕЉ						СИМБОЛ ЗА КАЛИЈУМ МУЗИЧКО СЛОВО	
ПОСЕБАН НАЧИН АРАНЖИР. ЦВЕЋА							
ДОБАР ГОВОРНИК (ЛАТ.)							
ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЖИРАРДО				ЖЕНСКО ИМЕ ОЗНАКА ЗА ИСТОК			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ХОДАТИ, КОРАЧАТИ				НЕМАЧКИ ПРЕДЛОГ (НА)		

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							⊗
4							
5							
6							
7		⊗			⊗	⊗	
8							
9				⊗			
10							⊗
11		⊗					
12	⊗						
13			⊗				
14							

ВОДОРАВНО: 1. Словеначки филолог, Јернеј, 2. Блажа дисциплинска мера, 3. Невреме, 4. Спортски учитељ (мн.), 5. Учење о неједнакости народа, 6. Врста драмске импровизације, 7. Ознака за понд - Хемијски симбол за лантан - Ознака за литар, 8. Вршити утицај на некога, 9. Конац, влакно - Минут (скр.), 10. Врста спортске игре у Енглеској, 11. Ознака за тону - Ременар, 12. Целокупност, 13. Место у Србији - Планина код Каспијског језера, 11. Отирати брисачем.

УСПРАВНО: 1. Вештина усаглашавања више мелодија (лат.) - Иста слова, 2. Велики реферат - Стари град у Феникији - Император, 3. Порадовати се - Ознака за исток, 4. Део разломка - Ранија оперска певачица, Марија, 5. Женско име - Уобичајени назив за САД, 6. Планина у Ирану - Врста експлозива, 7. Хемијски симбол за радијум - Паста за обућу - Дражи.

МАГИЧНИ КВАДРАТ

	8		23	
9		19		17
	5	13	21	
24		7		2
	18		3	

У празна поља овог квадрата 5x5 упишите преостале бројеве од 1 до 25 тако да збир у сваком водоравном реду, усправним колонама и дијагонали буде 65.

РЕШЕЊЕ: СКАНДИНАВСКА: Станика, Песева, економиј, лт, авис, Ноа, ила, Анкона, нн, лтита, к, окот, мр, Бава, ат, кроки, Анда, гк, озаа, Ола, Бен, домар, к, икебана, наратор, Ани, Ита, или, ан

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: Комитар, ономена, небера, Тенедри, расизам, атеанаа, лл, лл, лл, утицати, нит, мин, крикет, т, сапац, ченина, ба, Акип, брисати, МАГИЧНИ КВАДРАТ СА БРОЈЕВИМА: 1, 8, 22, 23, 11 - 9, 14, 19, 6, 17 - 16, 5, 13, 21, 10 - 24, 20, 7, 12, 2 - 15, 18, 4, 3, 25.

Да ли сте знали ...

 – да је Кип јединства (2018) који се налази у држави Гуџарат, у Индији, са 240 метара висине укључујући и подножје, највиша статуа на свету? Она приказује индијског државника и борца за независност Валабхаја Патела, који је остао упамћен по начину на који је ујединио земљу интегришући 562 кнежевске државе у јединствену унију.

 – да је Споменик афричке ренесансе у Сенегалу (2010) са своја 54 метра, највиша статуа у Африци? Ова бронзана композиција породице извијена ка небу налази се на брду код Дакра и симболизује Африку која „излази из недра земље и остављајући мрачњаштво иде ка светлости“. Споменик је необичан и по томе што не садржи мотиве традиционалне афричке уметности.

 – да је Сендаи Даиканон (1991) са својих сто метара висине највиша статуа божанства у Јапану, а била је и највиша на свету када је завршена? Тренутно је пета највиша статуа на свету. Посвећена је богињи милосрђа Канон која помаже онима којима је то потребно. У десној руци држи драгуљу жеља а у левој посуду за воду из које тече мудрост.

 – да је челична статуа Џингис-кана у Монголији (2008), висока 40 метара, највиша коњићка статуа на свету? Она је део комплекса статуа Џингис-кана и налази се на обали реке Тул, недалеко од Улан Батора, на месту где је, према легенди, пронашао златни бич. Посетиоци могу да се попну до главе коња одакле се пружа изузетан панорамски поглед.

 – да је Апенински колос, 30 метара високу персонификацију апенинских планина, креирао 1586. фламански вајар Ђамболоња за приватну вилу Франческа де Медичија у Тоскани? Овај епски кип, пола човек, пола планина, крије и неке тајне – његова унутрашњост се састоји од низа одаја и пећина са фонтанама, док му кроз руку тече вода из подземног потока.

 – да славни Давид са својих пет метара висине није тако грандиозан као остале статуе које се овде помињу али и даље јесте значајнији? Ово ремек-дело ренесансне скулптуре које је између 1501. и 1504. стварао Микеланђело, представља библијски лик Давида у тренутку концентрације пред борбу са Голијатом. Једна од најпознатијих скулптура на свету налази се у Галерији Академије у Фиренци.

Лековите мисли

Љубав је као цвет. Ако се не залива нежношћу пропада.
Повређену особу сви пазе, а морално повређену већина малтретира!

Широка су леђа народа. Зато се многи крију иза њих.
Машине су нам на европском нивоу, а радне навике на балканском.

Многи блиски пријатељи су ми отишли у даљину.
Држао се увек линије. Линије мањег отпора!

Душан Старчевић

Огледало

Ви никада не можете да будете тако дубоки колико смо ми плитки.
Од овог дана не може човек да ноћи.

Мени је јуче и дан данас.
Кап по кап, њима је стално капало.
С времена на време погледајте се у кривом огледалу. Видећете свој прави изглед.

Милица Јевтић

Штедња

Старијима нове године теже падају. Оне раније су биле чилије и веселије.

Укус нам је све тананији. Према куповним могућностима.
Лепо је веровати да је поштеног света много више. Али ружно је и тужно сазнање да је то мање непоштених приграбило готово сав вишак.

Код понављања историје увек се поцепала нека географија.
Сиромашни не штрајују глађу. То је њихов начин штедње.
Ако је и од цена на мало, много је.

Слободан Дучић

Не убијајте време

Надмећите се, али се не намећите.

Краће живите ако „убијате“ време!
Оно што рани једне, другима легне као мелем на рану.
Ситни духом крупну мржњу сеју.
Код нас нема шта нема и то нема цену.
Празни људи су као сламке. Стално су на површини.

Пеко Лаличић

Будућност

Пао му камен са срца, на туђу ногу.
Зло увек вреба и онога ко га другом учини.
Пристојност је природни учитељ.
У своме зноју испуњавај потребе.
Имајте крила птице, али немојте летети као мува без главе.
Будућност верује у тебе ако ти верујеш у њу.

Бранка Лазич

Лепа реч

И најбржег стигну године.
Ковач своје среће не испушта чекић и наковањ.
Поклонио сам му лепу реч. Ништа ме не кошта.
Слава је као маљ, удара право у главу.
Запослимо кошаву да нам чисти ваздух.
Пензионери ће се више радовати повећању пензија, од дочека Нове године.

Радомир Станојковић